

ANALÝZA POUŽITÍ ODPOSLECHU A ZÁZNAMU
TELEKOMUNIKAČNÍHO PROVOZU A SLEDOVÁNÍ
OSOB A VĚCÍ PODLE TRESTNÍHO ŘÁDU
GENERÁLNÍ INSPEKCE BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ
ZA ROK 2023

ÚVOD	
1. ZAMĚŘENÍ ANALÝZY	6
2. ODPOSLECH A ZÁZNAM TELEKOMUNIKAČNÍHO PROVOZU	9
1.1. Příslušná legislativa účinná v roce 2023	6
1.2. Zpracování informací	7
1.3. Metodika sběru dat	8
3. SLEDOVÁNÍ OSOB A VĚCÍ	21
2.1. Využívání úkonů odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu	9
2.2. Počty odposlouchávaných linek a osob, odposlechy se souhlasem uživatele a na příkaz soudce, povinnost informovat osobu	10
2.3. Využívání úkonů odposlechu u jednotlivých typů trestné činnosti	11
2.4. Vyhodnocení efektivity úkonů odposlechu v rámci trestního řízení	15
2.5. Doba trvání odposlechlů	17
2.6. Trendy ve využívání úkonů odposlechu v rámci trestního řízení	18
4. ZÁVĚR	33
3.1. Využívání úkonů sledování osob a věcí	21
3.2. Počty sledování osob a věcí, sledování osob a věcí se souhlasem osoby, s povolením státního zástupce a s povolením soudce	23
3.3. Využívání úkonů sledování u jednotlivých typů trestné činnosti	23
3.4. Vyhodnocení efektivity úkonů sledování v rámci trestního řízení	27
3.5. Trendy ve využívání úkonů sledování v rámci trestního řízení	30

ÚVOD

Tato Analýza použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a sledování osob a věcí podle trestního řádu za rok 2023 (dále též „Analýza“) byla Generální inspekcí bezpečnostních sborů (dále též „GIBS“) vypracována v souladu s ustanovením § 57 odst. 4 zákona č. 341/2011 Sb., o Generální inspekcí bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů (dále též „zákon o GIBS“) za účelem předložení vládě České republiky, Výboru pro bezpečnost Poslanecké sněmovny (dále též „Výbor pro bezpečnost“) a Stálé komisi pro kontrolu činnosti GIBS Poslanecké sněmovny (dále též „Kontrolní komise“).

Primárním cílem Analýzy je vyhodnotit použití úkonů odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu dle ustanovení § 88 trestního řádu (dále též „úkony odposlechu“) a úkonů sledování osob a věcí dle ustanovení § 158d trestního řádu (dále též „úkony sledování“ nebo společně s úkony odposlechu jako „úkony“) ukončených v roce 2023 a na základě takového vyhodnocení poskytnout data a informace nezbytné pro kontrolu činnosti GIBS. Předkládaná Analýza poskytuje výroční přehled o činnosti GIBS se zaměřením na statistiku v oblasti použití úkonů odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu dle ustanovení § 88 trestního řádu a sledování osob a věcí dle ustanovení § 158d trestního řádu za období roku 2023

V první části Analýzy je specifikováno její zaměření, je zde vysvětlena účelnost použití úkonů podle trestního řádu v jednotlivých případech a zacílení na ochranu významných společenských zájmů, přičemž je kladen zvláštní důraz na dodržování základních lidských práv a svobod. Součástí Analýzy je dále právní rámec, který se vztahuje k činnosti v oblasti použití úkonů. V této části je rovněž popsána metodika zpracování Analýzy včetně stručného popisu metodiky sběru dat se zaměřením na získávání jednotlivých sledovaných údajů. Významnou roli zde zaujímá i oblast správy a ochrany informací a osobních údajů. Zmíněny jsou také základní kontrolní mechanismy GIBS, které se zaměřují na eliminaci rizik spojených se zpracováním a ochranou informací včetně osobních údajů.

Druhá část Analýzy je věnována použití úkonů odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle ustanovení § 88 trestního řádu při činnosti GIBS. Ze statistických dat shromážděných za rok 2023 vyplývá, že GIBS ukončila v uplynulém roce celkem 130 úkonů odposlechu, které byly použity

ve 28 trestních spisech, což v průměru představuje nasazení 4,64 úkonů odposlechu na každý z těchto trestních spisů. Průměrný počet použití úkonů odposlechu na jednu fyzickou osobu v předmětných trestních řízeních, kde byly tyto úkony nasazeny, činil 2 úkony. Na základě příkazu soudce dle ustanovení § 88 odst. 1 trestního řádu bylo provedeno 130 úkonů, žádný úkon nebyl proveden se souhlasem odposlouchávané osoby v souladu s ustanovením § 88 odst. 5 trestního řádu. Všechny úkony byly pro GIBS v souladu s trestním řádem technicky a personálně zajištěny Policií České republiky (dále též „Policie ČR“).

Z pohledu četnosti ukončených úkonů odposlechu za rok 2023 je zřejmé, že celkem 60 úkonů odposlechu bylo nasazeno na stanice telekomunikačního provozu, jejichž uživatelem byl příslušník nebo zaměstnanec bezpečnostního sboru a 70 úkonů odposlechu bylo nasazeno na stanice telekomunikačního provozu, jejichž uživatelem byla civilní osoba stojící mimo bezpečnostní sbory, která se spolupodílela na páčání trestné činnosti společně s příslušníky nebo zaměstnanci bezpečnostních sborů. V roce 2023 nebyly provedeny žádné úkony odposlechu se zaměřením na cílové skupiny příslušník nebo zaměstnanec GIBS.

Z hlediska závažnosti trestné činnosti, která byla prověřována v trestních spisech s využitými úkony odposlechu, lze konstatovat, že 104 úkonů (tj. 80,00 % ze 130 ukončených úkonů) bylo využito při prověřování trestných činů, k jejichž stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva. Těmito trestnými činy byly kvalifikované skutkové podstaty zločinů nebo zvlášť závažných zločinů, např. přijetí úplatku, podplacení nebo nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy.

Z hlediska skutkových podstat trestných činů byly úkony odposlechu využívány zejména v souvislosti s prověřováním trestných činů proti pořádku ve věcech veřejných (Hlava X zvláštní části trestního zákoníku), což činilo 51,35 % z celkového počtu úkonů odposlechu. Tato hlava zahrnuje např. trestné činy zneužití pravomoci úřední osoby, maření výkonu úředního rozhodnutí, přijetí úplatku nebo podplacení. Podíl na struktuře trestné činnosti ve výši 37,84 % měly trestné činy podle Hlavy VII – trestné činy obecně nebezpečné.

V oblasti efektivity úkonů odposlechu za rok 2023 bylo z celkového počtu 130 úkonů celkem 95 (tj. 73,08 %) úkonů efektivních, 27 úkonů (tj. 20,77 %) neefektivních a 8 úkonů (tj. 6,15 %) neaktivních.

Co se týká počtu ukončených úkonů odposlechu, v roce 2022 bylo ukončeno 112 úkonů odposlechu. V roce 2023 bylo ukončeno 130 úkonů odposlechu, čímž došlo k nárůstu ukončených úkonů o 18.

Třetí část Analýzy je zaměřena na oblast sledování osob a věcí dle ustanovení § 158d trestního řádu. Ze shromážděných statistických dat vyplývá, že GIBS v roce 2023 ukončila celkem 130 úkonů sledování, které byly použity v celkem 36 trestních spisech, což v průměru znamená použití 3,61 úkonů sledování na každý z těchto trestních spisů. Průměrně byly na jednu fyzickou osobu použity 2,28 úkonů sledování. Celkem 79 úkonů bylo provedeno dle ustanovení § 158d odst. 2 trestního řádu na základě povolení státního zástupce, 50 úkonů sledování bylo provedeno na základě povolení soudce v souladu s ustanovením § 158d odst. 3 trestního řádu. Se souhlasem sledované osoby byl v souladu s ustanovením § 158d odst. 6 trestního řádu proveden 1 úkon. Všechny úkony sledování byly technicky a personálně zajištěny buď přímo GIBS, anebo v součinnosti zejména s Policií ČR.

Z pohledu četnosti ukončených úkonů sledování za rok 2023 vyplývá, že nejpočetnější skupinou úkonů z hlediska typu sledovaného objektu byla skupina civilních osob nebo objektů (věcí) stojící mimo bezpečnostní sbory, těchto úkonů bylo v roce 2023 ukončeno 53. Ve 47 případech (úkonech sledování) byl sledovaným objektem příslušník, zaměstnanec nebo objekt (věc) Policie ČR. V případě 28 úkonů byl sledovaným objektem příslušník, zaměstnanec nebo objekt (věc) Vězeňské služby České republiky (dále též „Vězeňská služba ČR“). Ve 2 případech byl sledovaným objektem příslušník, zaměstnanec nebo objekt (věc) Celní správy České republiky (dále též „Celní správa ČR“). V roce 2023 nebyl proveden žádný úkon sledování se zaměřením na cílové skupiny příslušník, zaměstnanec nebo objekt (věc) GIBS.

Podle typu trestné činnosti, která byla prověřována v trestních spisech za využití úkonů sledování, lze konstatovat, že 78 úkonů (tj. 60,00 % ze 130 ukončených úkonů) bylo využito při prověřování trestných činů, k jejichž stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva. Těmito trestnými činy byly kvalifikované skutkové podstaty zločinů nebo

zvlášť závažných zločinů, např. přijetí úplatku, podplacení nebo nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy.

Úkony sledování byly v roce 2023 nejvíce využívány v souvislosti s prověřováním trestných činů proti pořádku ve věcech veřejných (Hlava X zvláštní části trestního zákoníku), což činilo 69,00 % z celkového počtu úkonů sledování. Trestné činy obecně nebezpečné podle Hlavy VII v roce 2023 tvořily 13,00 % z celkového počtu úkonů sledování. V 9,50 % případů sledování byly prověřovány trestné činy podle Hlavy V – trestné činy proti majetku, dále v 3,50 % případů trestné činy podle Hlavy III – trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti a v 5,00 % případů byly prověřovány trestné činy podle Hlavy II – trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství. Oblast kriminality, kterou převážně GIBS prověřuje, je dána specifickým postavením a působností GIBS.

Z hlediska efektivity úkonů sledování za rok 2023 bylo z celkového počtu 130 úkonů celkem 101 úkonů (tj. 77,69 %) efektivních, 19 úkonů (tj. 14,62 %) neefektivních a 10 úkonů (tj. 7,69 %) neaktivních.

V roce 2022 bylo ukončeno 184 úkonů sledování, naproti tomu v uplynulém roce 2023 bylo ukončeno 130 úkonů, jde tedy o pokles o 54 úkonů.

Z dlouhodobého meziročního srovnání vyplývá, že počty nasazovaných úkonů odposlechu a úkonů sledování podle ustanovení § 88 a § 158d trestního řádu mají kolísavou tendenci. Stejný závěr je patrný z tabulek a grafů uvedených dále v této Analýze.

V roce 2023 byl nápad nových trestních spisů na GIBS o 42 trestních spisech nižší než v roce 2022. V roce 2023 prověřovala GIBS celkem 370 případů trestné činnosti, ve 28 případech (tj. 7,57 %) byl použit úkon odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, úkon sledování osob a věcí byl použit ve 36 případech (tj. 9,73 %). Z této statistiky plyne, že úkony odposlechu a úkony sledování jsou využívány u těch trestných činů, kdy nelze sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo. Uvedené úkony mohou především v trestních řízeních vedených pro závažnou trestnou činnost patřit k zásadním důkazním prostředkům a jako k takovým k nim GIBS přistupuje. Stále je kladen velký důraz na to, aby byly úkony průběžně a kvalitně vyhodnocovány také se zaměřením na posouzení, zda i nadále trvají důvody, které vedly k jejich nasazení.

Pachatelé trestné činnosti spadající do věcné příslušnosti GIBS, především pokud jde o pachatele z bezpečnostních sborů, jsou zpravidla velice dobře obeznámeni s metodami a formami policejní práce. Tato skutečnost výrazně ztěžuje prověřování takových protiprávních jednání, přičemž i využitelnost odposlechů či operativně pátracích prostředků GIBS je tím omezená. GIBS věnuje pozornost aktuálnímu vývoji v oblasti metod a prostředků sloužících k účelnějšímu odhalování a dokumentování trestné činnosti a s tím následně spojené činnosti GIBS jako policejního orgánu. V této oblasti spolupracuje GIBS zejména s Policií ČR.

GIBS využívá úkony odposlechu a úkony sledování zásadně na základě zákonných zmocnění, v souladu s právními předpisy a v přiměřené míře, s dostatečnou efektivitou a s minimálním zásahem do lidských práv a důstojnosti osob. Zejména v případě použití odposlechů GIBS velmi pečlivě zvažuje, zda nelze sledovaného účelu dosáhnout jiným způsobem. Tak jako u Policie ČR je také u GIBS v posledních letech patrný pokles úkonů odposlechu, na který má také vliv využívání nových typů komunikačních technologií.

Analýza dále obsahuje popis rizik, k nimž může docházet při činnostech spojených s úkony odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu anebo sledování osob a věcí. S tím také souvisí nezbytný

popis kontrolních mechanismů, které jsou v rámci GIBS uplatňovány k zajištění zákonnosti použití úkonů podle trestního řádu a v souladu se stále sílící potřebou zajistit dostatečnou ochranu informací a ochranu osobních údajů. V části Analýzy nazvané Metodika sběru dat jsou uvedeny nezbytné informace sloužící k orientaci a posouzení statistických ukazatelů a sledovaných oblastí.

V Analýze je zahrnuto statistické vyhodnocení použití úkonů, které obsahuje souhrn kvantitativních ukazatelů, jimiž jsou počty úkonů a počty dotčených osob a věcí v daném období. Kvalitativní ukazatele, jako jsou například vazby nasazených úkonů na typy páčání trestné činnosti anebo efektivita úkonů v trestních řízeních vedených policejním orgánem GIBS v roce 2023, jsou ukazatele, které dokládají účelné využití těchto institutů v daném legislativním rámci. Dále je v Analýze provedeno porovnání trendů použití úkonů policejními orgány někdejší Inspekce ministra vnitra, Inspekce Policie České republiky a současné GIBS jako nezávislého bezpečnostního sboru.

Kromě této Analýzy předložila GIBS Kontrolní komisi v souladu s ustanovením § 57 odst. 3 zákona o GIBS dne 11. 3. 2024 Zprávu o použití úkonů GIBS za rok 2023, vedeno pod č. j. GI-1387/ČJ-2024-840111-A, která je zároveň podkladem pro zpracování této Analýzy.

1. ZAMĚŘENÍ ANALÝZY

Při odhalování, prověřování a vyšetřování nejzávažnějších forem páčání trestné činnosti, mezi něž se řadí například organizovaný zločin, korupce, zneužití pravomoci úřední osoby, drogová, násilná nebo mravnostní trestná činnost, jsou úkony dle ustanovení § 88 a § 158d trestního řádu jedním z užitečných nástrojů využívaných GIBS s respektem k zásadám oficiality a subsidiarity.

GIBS si je však současně vědoma, že použití úkonů odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu anebo úkonů sledování osob a věcí představuje zásadní zásah do lidských práv a svobod, které jsou chráněny na nejvyšší úrovni Ústavou České republiky, Listinou základních práv a svobod a Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv, dále

také konkrétně v oblasti trestního řízení příslušnými ustanoveními zákona o GIBS, trestního zákoníku a trestního řádu. Nutno mít proto na paměti, že úkony zakotvené v ustanovení § 88 a § 158d trestního řádu lze použít pouze v odůvodněných případech, kdy nelze sledovaného účelu v trestním řízení dosáhnout jinak nebo by jeho dosažení podstatně ztíženo.

Je nutné konstatovat, že stávající česká právní úprava v oblasti používání úkonů odposlechu a úkonů sledování odpovídá evropskému standardu, přičemž také kombinace kontrolních mechanismů uvedených dále v této Analýze je dostatečnou zárukou dodržování zákonnosti v oblasti použití těchto úkonů.

1.1. PŘÍSLUŠNÁ LEGISLATIVA ÚČINNÁ V ROCE 2023

Mezi obecně závazné právní předpisy týkající se provádění analyzovaných úkonů patří zejména:

- zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád),
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník,
- zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů,
- zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti,
- zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů,
- zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

GIBS se v roce 2023 v oblasti použití a vyhodnocování úkonů kromě obecně závazných právních předpisů řídila zejména následujícími interními akty řízení:

- pokyn prozatímního ředitele GIBS č. 24/2012, kterým se stanoví postup při výkonu operativně pátrací činnosti,
- pokyn ředitele GIBS č. 20/2020, kterým se stanoví postup při zpracování a ochraně osobních údajů,
- nařízení ředitele GIBS č. 7/2017, kterým se stanoví postup při vyžadování sledování osob a věcí pro účely trestního řízení,
- nařízení ředitele GIBS č. 17/2017, o provozování informačního systému TERMINAL a postupu při vyžadování technického zabezpečení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu nebo sledování osob a věcí,
- nařízení ředitele GIBS č. 23/2017, o analyticko-statistickém informačním systému MU II,
- nařízení ředitele GIBS č. 39/2017, o provádění ochrany utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti u GIBS,
- nařízení ředitele GIBS č. 47/2018, o plnění úkolů v trestním řízení.

1.2. ZPRACOVÁNÍ INFORMACÍ

Informace, které byly získány při provádění úkonů, zpracovává GIBS v souladu s právními předpisy a interními akty řízení upravujícími zpracování a ochranu osobních údajů fyzických osob a ochranu utajovaných informací.

Odposlech a záznam telekomunikačního provozu provádí v souladu s ustanovením § 88 odst. 1 trestního řádu pro potřeby všech orgánů činných v trestním řízení Policie ČR, konkrétně Útvar zvláštních činností služby kriminální policie a vyšetřování. Úkony sledování dle ustanovení § 158d trestního řádu jsou zčásti zajišťovány personálně a technicky specializovanými pracovišti Policie ČR. GIBS se plně spoléhá na to, že Policie ČR zajistí v těchto případech ochranu informací a osobních údajů tak, jak jí ukládají právní předpisy a interní akty řízení, a že se jimi při zpracování informací včetně osobních údajů fyzických osob bude řídit. Tato spolupráce mezi bezpečnostními sbory funguje bez zásadních problémů dlouhodobě na vysoké úrovni.

Zpracování žádostí o povolení úkonů podléhá principu subordinace, jde tedy o schvalovací proces a vzájemnou spolupráci služebních funkcí onářů a příslušníků jimi řízených úseků, kteří jako oprávněný policejní orgán zpracovávají písemnosti a záznamy v souladu s platnými zákony a interními akty řízení, a to v rámci interních kontrolních mechanismů GIBS. Schválené žádosti jsou následně předkládány příslušnému státnímu zástupci.

Nezbytným prvkem ochrany zpracovávaných informací včetně osobních údajů je skutečnost, že každý příslušník GIBS, který se podílí jakoukoliv formou na úkonech podle ustanovení § 88 anebo podle ustanovení § 158d trestního řádu, musí disponovat platným osvědčením fyzické osoby pro stupeň utajení ve smyslu zákona č. 412/2005 Sb.

Dalším kontrolním prvkem je zpracování údajů k úkonům v informačním systému certifikovaném pro zpracování utajovaných informací a zpracování všech souvisejících písemností v systému spisové služby GIBS.

Dozorující státní zástupci a soudci, kteří o povolení úkonů rozhodují, hrají klíčovou roli v pozici vnějšího subjektu kontroly používání úkonů v trestním řízení.

Další formu kontroly představuje Kontrolní komise, již ve smyslu ustanovení § 57 odst. 1 zákona o GIBS přísluší mimo jiné úkoly i kontrola použití úkonů, které jsou předmětem této Analýzy. V souladu s tím-

to zákonným ustanovením předkládá ředitel GIBS Kontrolní komisi nejméně dvakrát ročně zprávu o použití úkonů, a dále jí na základě žádosti předává informace o použití těchto úkonů. Kvalitativní vyhodnocení použití těchto úkonů je součástí Analýzy.

Nad rámec výše uvedených opatření, která zajišťují důsledné zabezpečení získaných informací, včetně osobních údajů zpracovávaných při použití těchto úkonů, je třeba aplikovat přístup, který klade důraz na pečlivý přezkum nezbytnosti, účelnosti a efektivity použití úkonů ze strany GIBS. Za účelem omezení žádostí o použití úkonů, které se nejeví jako nezbytně nutné, je ze strany vedení GIBS prováděna kontrola předkládaných žádostí o povolení či nařízení úkonů. GIBS v souvislosti s tím přijala taková opatření, aby příslušné žádosti byly vždy řádně odůvodněny a dokladovány nejen podle kritérií formální zákonnosti, ale zejména z hlediska důsledného uplatňování principu subsidiarity. GIBS používá méně invazivní prostředky (zejména základní kriminalisticko-technické prostředky, kriminalisticko-taktické postupy a další běžné metody kriminalistické práce), které rovněž mohou vést k odhalení trestného činu a zjištění pachatele.

Efektivita kontroly je však do značné míry závislá nejen na interních opatřeních v GIBS, ale i na činnosti státních zástupců a soudců, a to zejména v oblasti využívání jejich zákonných oprávnění při povolování těchto úkonů, posuzování jejich zákonnosti, přezkoumávání důvodů pro jejich trvání a rozhodování o prodloužení.

Při zpracování informací a osobních údajů v nich obsažených, které získává GIBS při své činnosti v postavení bezpečnostního sboru, činnosti spojené s použitím úkonů odposlechu a úkonů sledování nevyjímaje, je nutné postupovat velmi obezřetně, a to zejména ve vztahu k osobám mimo orgány činné v trestním řízení. Nezřídka používaným nástrojem k získání informací o úkonech je zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, na jehož základě se třetí osoby obracejí na GIBS a požadují sdělení informací z trestních spisů. Podle platné legislativy ve většině případů tazatelé nemají na takové informace nárok a nejsou tedy ze strany GIBS poskytovány.

1.3. METODIKA SBĚRU DAT

Od roku 2017 využívá GIBS pro sběr dat analyticko-statistický informační systém MU II, jehož zhotovitelem je Odbor informatiky a provozu IT Policejního prezidia České republiky. Tento informační systém zpracovává údaje o ukončených úkonech odposlechu a sledování osob a věcí provedených na základě žádosti oprávněného subjektu. Jeho hlavním účelem je poskytnout GIBS statistické údaje o provedených úkonech, které jsou nezbytné především pro zpracování Analýzy použití úkonů.

Při zpracování Analýzy vychází GIBS z přehledů úkonů zpracovaných v informačních systémech MU II a MERCURY. Dalším zdrojem jsou informace ze systému kriminální statistiky a elektronické spisové služby a v neposlední řadě slouží jako zdroj také některé poznatky a informace získané od příslušníků GIBS, kteří úkony zpracovávali a vyhodnocovali.

Analýza se skládá především z přehledových tabulek úkonů uspořádaných dle jednotlivých kritérií, která jsou u úkonů sledována, a z grafů. Tabulky a grafy jsou doplněny dostatečně podrobným popisným komentářem.

Odposlechy a sledování osob a věcí jsou nasazovány v rámci trestních spisů GIBS, trestní spisy jsou evidovány v Evidenci trestního řízení (ETR). V Analýze jsou vykázané trestní spisy, které zahrnují nápad trestních spisů za rok 2023 (370 spisů) a spisy převedené z uplynulých let (220 spisů) šetřené GIBS. Pro Analýzu není podstatné, zda byly spisy v roce 2023 ukončené. V rámci jednoho spisu bývá více úkonů, které jsou ukončovány ve více letech, tento spis pak bývá vykazován opakovaně. Meziroční srovnání počtu spisů proto není relevantní a počet spisů s úkony je nutné považovat pouze za orientační.

2. ODPOSLECH A ZÁZNAM TELEKOMUNIKAČNÍHO PROVOZU

2.1. VYUŽÍVÁNÍ ÚKONŮ ODPOSLECHU A ZÁZNAMU TELEKOMUNIKAČNÍHO PROVOZU

V roce 2023 GIBS ukončila 130 úkonů odposlechu. Tyto úkony odposlechu byly nasazeny celkem v 28 trestních spisech, což je 4,64 úkonů odposlechu na jeden trestní spis.

V souladu s ustanovením § 88 odst. 1 věty druhé trestního řádu byly všechny úkony odposlechu technicky a personálně zabezpečeny a provedeny na základě ustanovení § 9 odst. 2 písm. a) zákona o GIBS specializovaným pracovištěm Policie ČR.

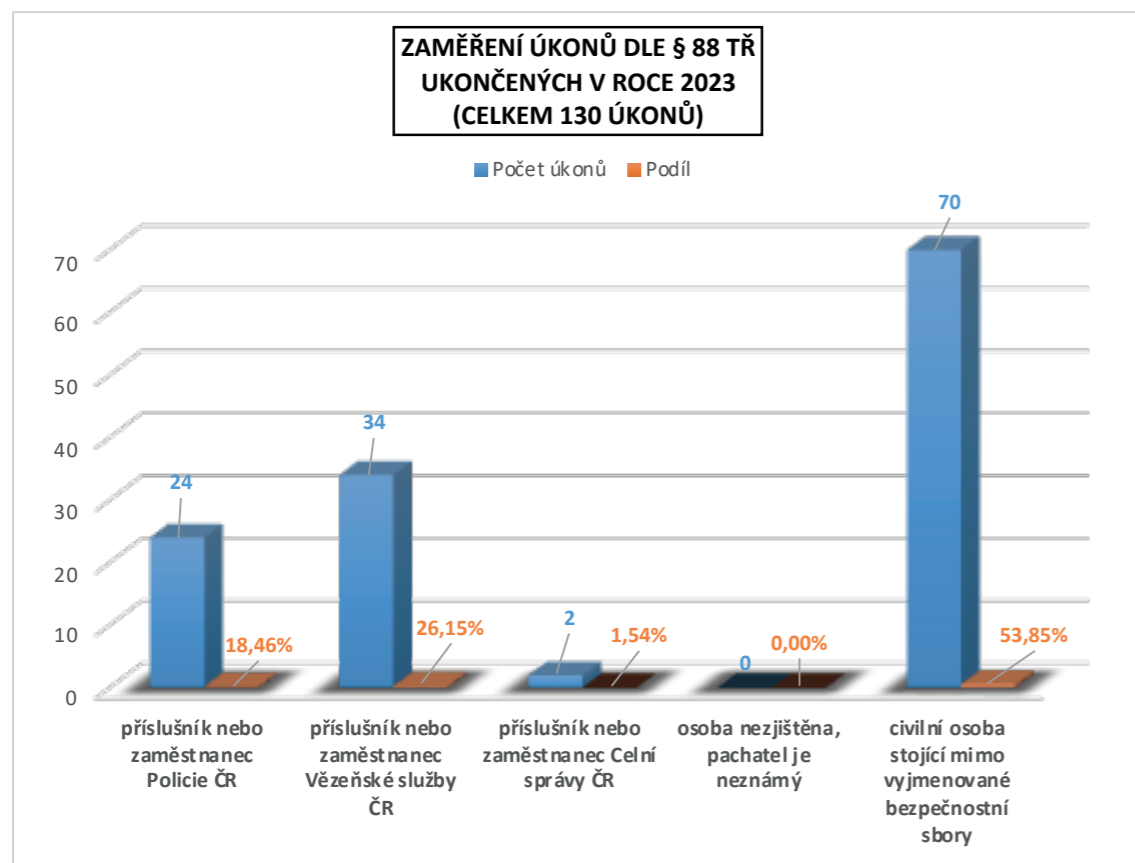
Tabulka č. 1: Přehled úkonů odposlechu v roce 2023

Úkony odposlechu ukončené v roce 2023	Počet úkonů	Podíl (v %)	Počet trestních spisů s úkony	Průměr úkonů na trestní spis
realizované dle § 88 odst. 1 TŘ	130	100,00	28	4,64
realizované dle § 88 odst. 5 TŘ	0	0,00	0	0,00
Celkem	130	100,00	28	4,64

Tabulka č. 2: Přehled úkonů odposlechu podle zaměření

Zaměření úkonů odposlechu	§ 88/1 TŘ	§ 88/5 TŘ	Celkem
příslušník nebo zaměstnanec Policie ČR	24	0	24
příslušník nebo zaměstnanec Vězeňské služby ČR	34	0	34
příslušník nebo zaměstnanec Celní správy ČR	2	0	2
osoba nezjištěna, pachatel je neznámý	0	0	0
civilní osoba stojící mimo vyjmenované bezpečnostní sbory	70	0	70
Celkem	130	0	130

Graf č. 1 – Porovnání úkonů odposlechu podle zaměření

2.2. POČTY ODPOSLOUCHÁVANÝCH LINEK A OSOB, ODPOSLECHY SE SOUHLASEM UŽIVATELE A NA PŘÍKAZ SOUDCE, POVINNOST INFORMOVAT OSOBU

GIBS, obdobně jako všechny policejní orgány, používá úkony odposlechu nejčastěji dle ustanovení § 88 odst. 1 trestního řádu, tedy na základě příkazu soudce. V roce 2023 tomu tak bylo celkem ve 130 případech, v roce 2022 celkem ve 112 případech, tedy ve 100,00 % všech provedených úkonů odposlechu. K nasazení úkonů odposlechu se souhlasem uživatele odposlouchávané stanice dle ustanovení § 88 odst. 5 trestního řádu dochází pouze ve výjimečných případech. V roce 2023 ani 2022 nebyl takto proveden žádný z úkonů odposlechu (v tabulce č. 3 zaznamenáno hodnotou 0,00 %).

Tabulka č. 3 – Přehled úkonů odposlechu podle počtu odposlouchávaných osob a počtu trestních spisů (rok 2023 v porovnání s předchozím rokem)

Rok	Počet úkonů odposlechu ukončených v daném roce	z toho		Počet odposlouchávaných osob	Průměrný počet úkonů odposlechu na 1 odposlouchávanou osobu	Počet trestních spisů, kde byly použity úkony odposlechu	Průměrný počet úkonů odposlechu na 1 trestní spis	Celkový počet prověřovaných trestních spisů v daném roce	Poměr spisů s úkony odposlechu k celkovému počtu prověřovaných spisů
		s povolením soudce (§ 88 odst. 1 TŘ)	se souhlasem dotčené osoby (§ 88 odst. 5 TŘ)						
2022	112	112 (tj. 100 %)	0 (tj. 0 %)	77	1,5	27	4,15	412	6,55%
2023	130	130 (tj. 100 %)	0 (tj. 0 %)	67	2	28	4,64	370	7,57%

Následující tabulka (Tabulka č. 4) obsahuje počet osob, které (ne)byly policejním orgánem GIBS informovány po pravomocném skončení věci o nařízeném odposlechu. Informační povinnost dle ustanovení § 88 odst. 8 trestního řádu nastala u 26 osob. V uvedených případech se jednalo o trestní věci, u nichž byl odposlech nasazen v roce 2023 a zároveň byl v tomto roce spis také pravomocně ukončen. Z toho důvodu je uvedené číslo takto nízké. Skutkově složitější věci bývají ve většině případů zejména s ohledem na délku trvání soudního řízení do pravomocného rozhodnutí věci ukončovány později. Všeobecně však lze říci, že pokud jsou odposlechy v rámci trestního řízení použity jako

důkaz či jako podpůrný zdroj informací, odposlouchávaná osoba se s touto skutečností seznamuje již z usnesení o zahájení trestního stíhání dle ustanovení § 160 odst. 1 trestního řádu. K podrobnému seznámení se s příslušnými dokumenty (například s příkazem soudu o nařízeném odposlechu) pak dochází v rámci vyšetřování nejpozději na jeho konci při seznámení s výsledky vyšetřování dle ustanovení § 166 trestního řádu.

Z důvodů uvedených v ustanovení § 88 odst. 9 trestního řádu (poskytnutím informace by mohl být zmařen účel trestního řízení) nebylo o nařízeném úkonu informováno 11 osob.

Tabulka č. 4 – Povinnost informovat osobu u pravomocně skončených věcí

Povinnost informovat osobu u věci pravomocně skončených policejním orgánem dle § 88/8 TŘ	Počet osob
Osoba informována	26
Osoba neinformována pro některý z důvodů uvedených v § 88 odst. 9 TŘ:	11
zločin s horní hranicí trestní sazby nejméně 8 let spáchaný organizovanou zločineckou skupinou	0
trestný čin spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny	0
účast na organizované zločinecké skupině (§ 361 TZ), účast na teroristické skupině (§ 312a TZ)	0
na spáchání trestného činu se podílelo více osob a ve vztahu alespoň k jednomu z nich nebylo trestní řízení doposud pravomocně skončeno	4
proti osobě, již má být informace sdělena, je vedeno trestní řízení	3
poskytnutím informace by mohl být zmařen účel trestního řízení	2
informováním by mohlo dojít k ohrožení bezpečnosti státu, života, zdraví, práv a svobod osob	2

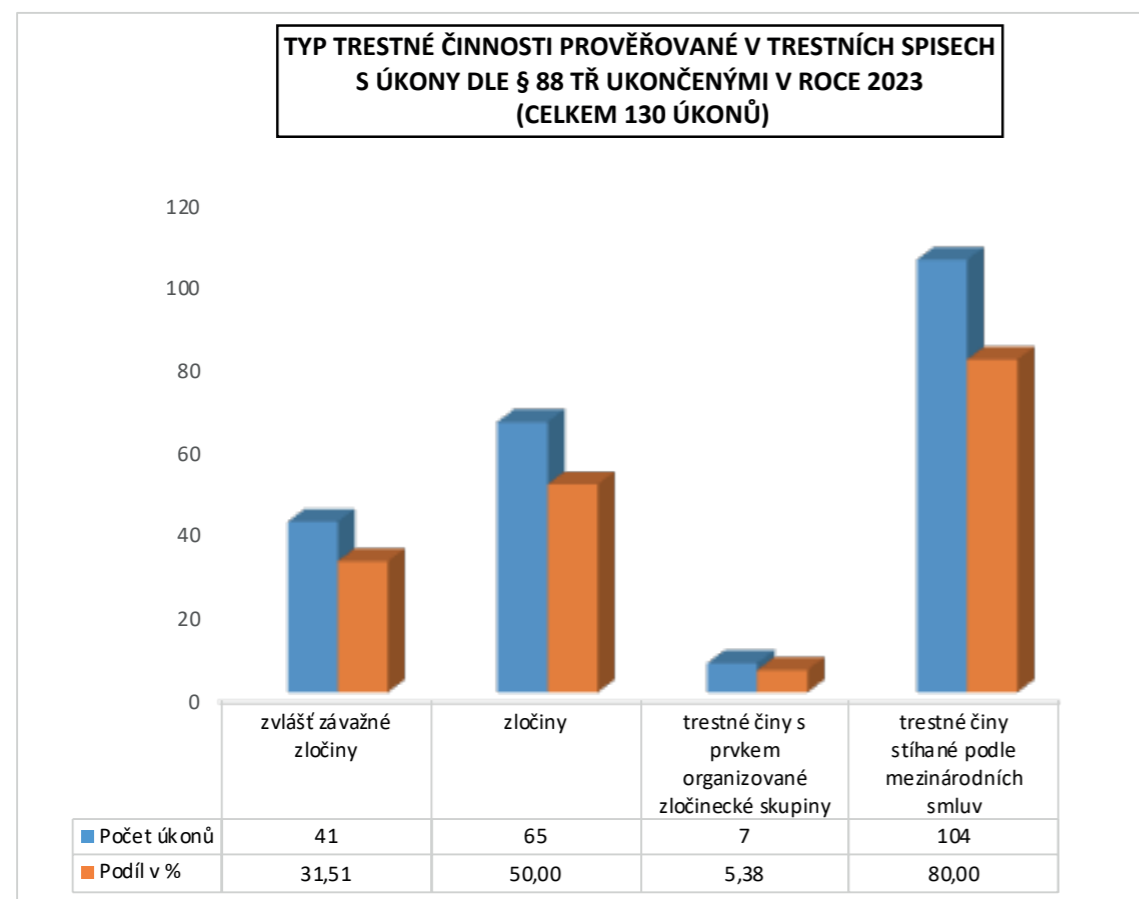
2.3. VYUŽÍVÁNÍ ÚKONŮ ODPOSLECHU U JEDNOTLIVÝCH TYPŮ TRESTNÉ ČINNOSTI

Tabulka č. 5 – Přehled úkonů odposlechu podle kategorie trestných činů

*) Poznámka: Jeden úkon může spadat do více uvedených kategorií, proto jsou jednotlivé počty úkonů v konkrétních kategoriích a jejich procentuální vyjádření jen podmnožinou úkonů, které nelze sčítat (jeden úkon tak může být fakticky zahrnut například jak v kategorii zločinu, tak v kategorii trestných činů stíhaných podle mezinárodních smluv).

Typ trestné činnosti v trestních spisech s využitím úkonů odposlechu dle § 88 TŘ*	Počet úkonů odposlechu dle § 88 odst. 1 TŘ	Podíl ze 130 úkonů	Počet úkonů odposlechu dle § 88 odst. 5 TŘ	Podíl z 0 úkonů	Celkový součet úkonů odposlechu dle § 88 TŘ	Podíl z celkových 130 úkonů	Počty trestních spisů, ve kterých byl nasazen úkon odposlechu dle § 88 TŘ
zmášíř závažné zločiny	41	31,51%	0	0,00%	41	31,51%	10
zločiny	65	50,00%	0	0,00%	65	50,00%	13
trestné činy s prvkem organizované skupiny	7	5,38%	0	0,00%	7	5,38%	2
trestné činy stíhané podle mezinárodních smluv	104	80,00%	0	0,00%	104	80,00%	20

Graf č. 2 – Porovnání úkonů odposlechu podle kategorie trestných činů

Ke grafu č. 2:

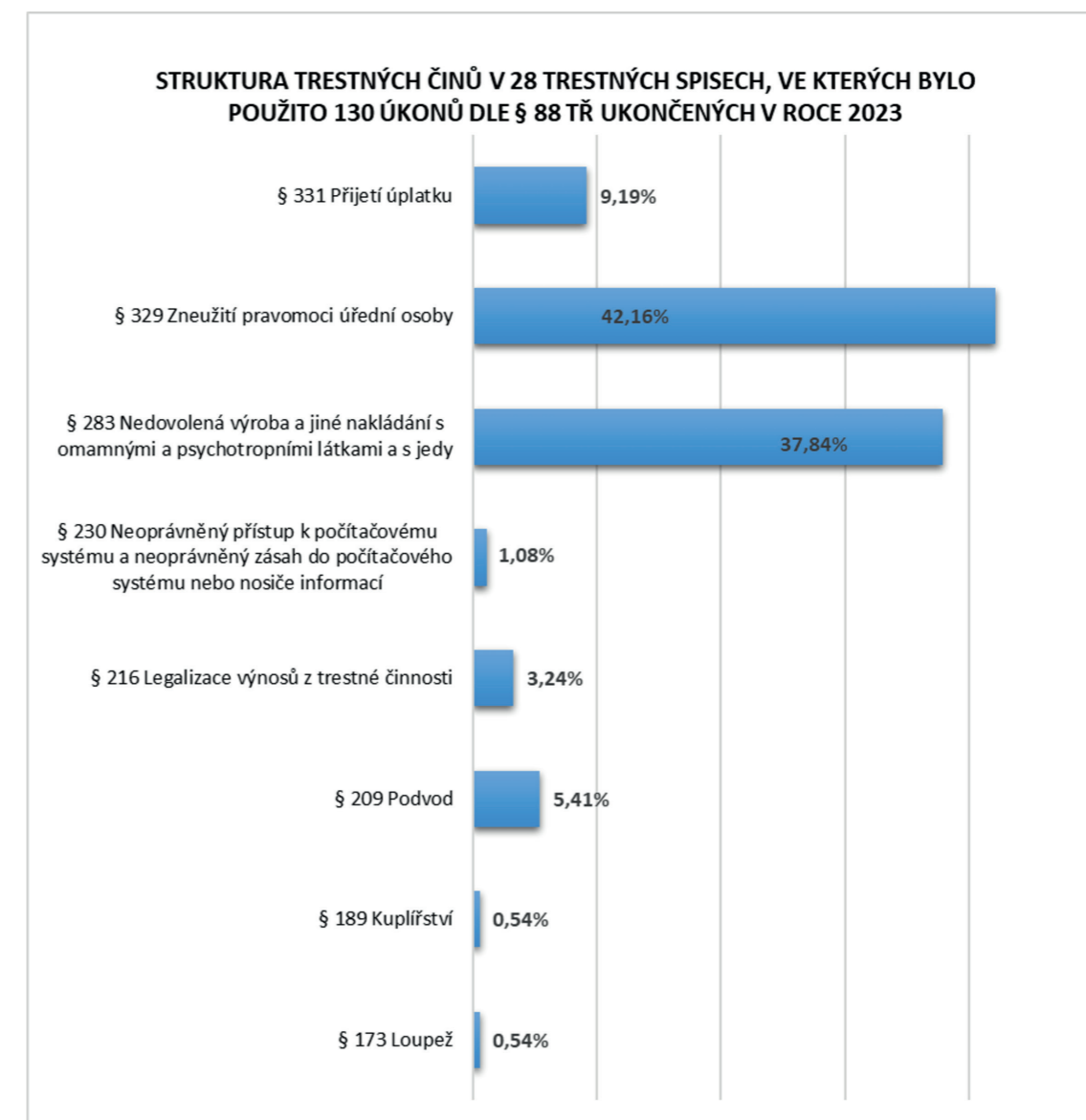
zvlášť závažné zločiny – úmyslné trestné činy, za něž trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let

zločiny – všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny

trestné činy s prvkem organizované zločinecké skupiny – trestné činy spáchané ve společenství nejméně tří trestně odpovědných osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbou činností, které je zaměřeno na soustavné páchaní úmyslné trestné činnosti

trestné činy stíhané podle mezinárodních smluv – trestné činy, k jejichž stíhání zavazuje Českou republiku vyhlášená mezinárodní smlouva

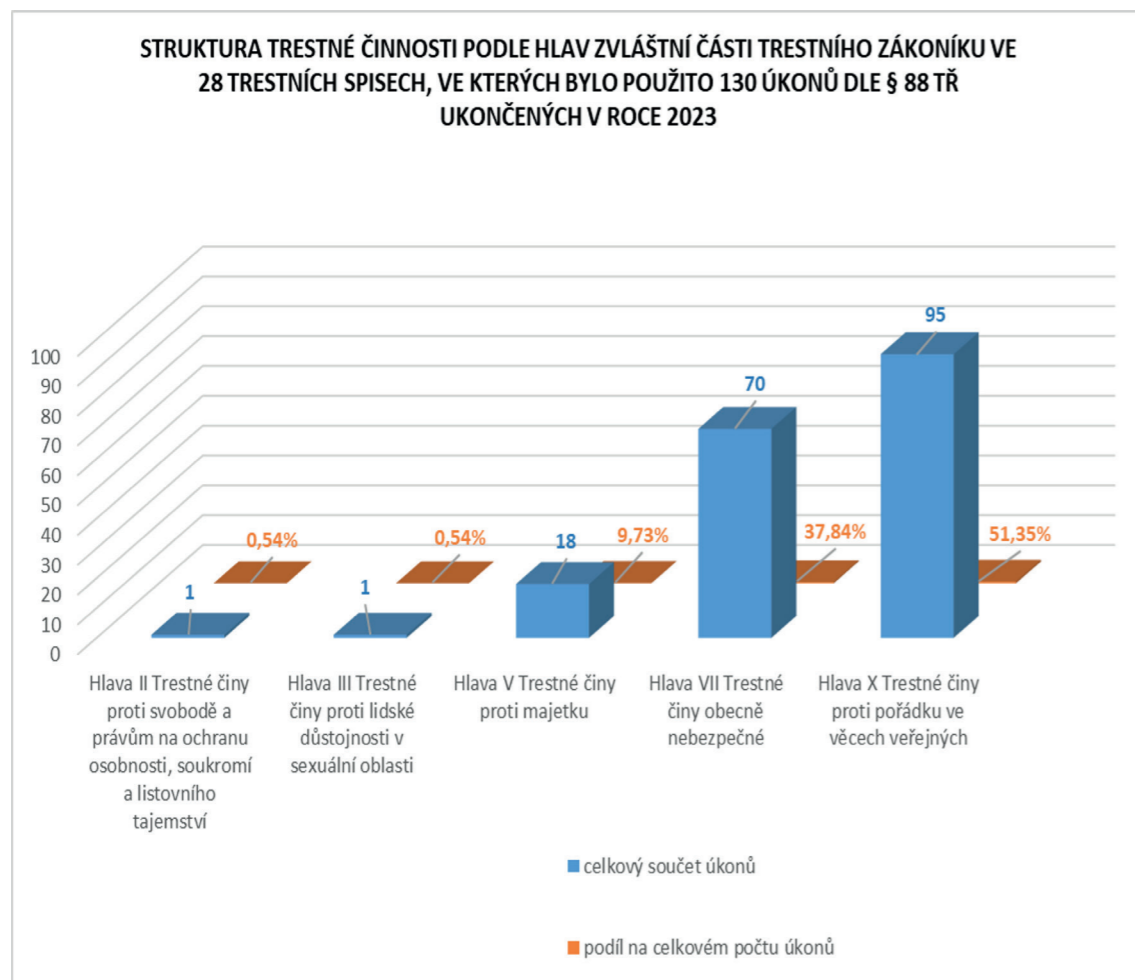
Graf č. 3 – Porovnání úkonů odposlechu podle kategorie trestných činů

Z grafu č. 3 vyplývá, že nejfrekventovanější skutkovou podstatou v rámci 130 úkonů odposlechu byl v roce 2023 trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby s podílem 42,16 %. Druhým nejčastějším z pohledu použitých úkonů odposlechu byl trestný čin nedovolená výroba a jiné nakládání s omam-

nými a psychotropními látkami a s jedy s podílem 37,84 %. Následuje trestný čin přijetí úplatku s podílem 9,19 % na celkovém počtu úkonů. Čtvrtou nejčastější skutkovou podstatou byl trestný čin podvodu, a to s podílem 5,41 % z celkového počtu 130 úkonů odposlechu.

Graf č. 4 – Porovnání úkonů odposlechu podle jednotlivých hlav zvláštní části trestního zákoníku

Graf č. 4 vyjadřuje podíl trestných činů v trestních spisech s úkony odposlechu dle jednotlivých hlav zvláštní části trestního zákoníku. Nejvíce trestných činů bylo spácháno podle Hlavy X – trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, což činilo podíl 51,35 % z celkového počtu úkonů odposlechu. Tato hlava zahrnuje např. zneužití pravomoci úřední osoby a přijetí úplatku. Následují trestné činy podle Hlavy VII – trestné činy obecně nebezpečné, které tvořily 37,84 % z celkového počtu úkonů, jednalo se například o trestný čin nedovolené výroby a jiného

nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy a trestný čin přechovávání omamné a psychotropní látky a jedy. Trestné činy zařazené v Hlavě V - trestné činy proti majetku tvoří z pohledu podílu na trestních spisech, v nichž byly nasazeny úkony odposlechu, 9,73 %. Rozložení struktury kriminality je dáno specifickým postavením a působností GIBS. Hlavní činností GIBS je plnění úkolů policejního orgánu v trestním řízení vedeném proti příslušníkům a zaměstnancům určených bezpečnostních sborů.

2.4. VYHODNOCENÍ EFEKTIVITY ÚKONŮ ODPOSLECHU V RÁMCI TRESTNÍHO ŘÍZENÍ

Vyhodnocení efektivity úkonů odposlechu realizovaných dle ustanovení § 88 trestního řádu závisí na úspěšnosti použití těchto úkonů. Je vyjádřením toho, zda úkon přispěl či nepřispěl ke splnění účelu trestního řízení.

Tabulka č. 6 – Přehled úkonů odposlechu podle stavu fáze realizace

Stav fáze realizace úkonů odposlechu	§ 88/1 TŘ	§ 88/5 TŘ	Celkem § 88 TŘ
A – aktivní úkon	122	0	122
N – neaktivní úkon	8	0	8
Celkový součet	130	0	130

K tabulce č. 6:

A = aktivní (realizovaný) úkon je takový úkon, který byl aktivován (zahájen, nasazen) ze strany specializovaného pracoviště a byly jím zjištěny (zaznamenány) informace.

N = neaktivní (realizovaný) úkon je takový úkon, který byl realizován (s nasazením sil a prostředků specializovaného pracoviště), ale nebyly pořízeny žádné záznamy pro trestní řízení (např. mobilní telefon byl po celou dobu trvání odposlechu neaktivní, zájmová osoba se nezdržovala na území České republiky apod.)

U úkonů odposlechu, které byly realizovány a byly aktivní (122 úkonů odposlechu), se dále vyhodnocuje vlastní efektivita úkonu se zaměřením na zjištění, jaký měl úkon odposlechu přínos pro trestní řízení. Pokud byl úkon neaktivní nebo nerealizovaný, tedy fakticky se neuskutečnil, nelze přínos pro trestní řízení dovodit. Při neaktivním a nerealizovaném úkonu odposlechu nebyly pořízeny žádné záznamy pro trestní řízení. Důvodů, proč se tak stalo, může být několik. Mobilní telefon byl po celou dobu nasazení úkonu odposlechu vypnutý nebo nebyl používán ke

komunikaci, případně osoba, která mobilní telefon používala, se zdržovala mimo území České republiky a úkon odposlechu nebylo možné technicky realizovat. Technicky není možné konkrétní důvod zjistit.

S ohledem na skutečnost, že úkon je realizován zpravidla u subjektu se zkušeností v trestním řízení a dobrou znalostí kriminalistiky i policejních činností včetně nasazování operativně pátracích prostředků, je obvyklý vyšší počet neefektivních úkonů.

Tabulka č. 7 – Přehled efektivity úkonů odposlechu

Efektivita úkonů odposlechu	§ 88/1 TŘ	§ 88/5 TŘ	Celkem § 88 TŘ
X	27	0	27
A	2	0	2
AB	12	0	12
ABCDEF	1	0	1
ABCDFH	1	0	1
ABD	2	0	2
ABDE	1	0	1
ABDF	1	0	1
ABEF	1	0	1
ABF	18	0	18
AF	1	0	1
B	43	0	43
BC	1	0	1
BD	1	0	1
BF	1	0	1
BFH	2	0	2
BH	1	0	1
E	4	0	4
F	2	0	2
Součet aktivních úkonů	122	0	122
neaktivní úkon	8	0	8
Celkový součet	130	0	130

K tabulce č. 7:

Legenda k vyhodnocení efektivity úkonu (kromě volby X lze ostatní volby A – H vzájemně libovolně kombinovat):

X = neefektivní úkon – úkonem zjištěné informace nebyly/nejsou/nebudou nijak využity, tzn., nebyly zjištěny informace, které by byly nějakým způsobem využitelné,

A = informace byly/jsou/budou využity jako důkaz v trestním řízení – získané informace sloužily/slouží/mohou sloužit jako důkaz v rámci prováděného trestního řízení,

B = informace využity pro taktiku a další průběh vyšetřování – získané informace byly/jsou/mohou být důležité pro taktiku a další průběh vyšetřování v rámci prováděného trestního řízení,

C = informace využity k odvrácení trestného činu – získané informace úspěšně napomohly/napomohou odvrátit spáchání (přípravy, pokusu, dokonání) trestného činu,

D = informace využity k zadržení pachatele trestné činnosti – získané informace úspěšně vedly/vedou/budou vést k zadržení pachatele trestné činnosti,

E = nová trestná činnost pachatele – úkonem byly získány informace o jiné trestné činnosti pachatele, která vůbec nebyla předmětem prováděného trestního řízení, bez provedení úkonu by se policejní orgán o této nové trestné činnosti pachatele zřejmě nedozvěděl,

F = zjištěna jiná trestná činnost třetích osob – úkonem byla zjištěna jiná trestná činnost třetích osob, která vůbec nebyla předmětem prováděného trestního řízení, bez provedení úkonu by se policejní orgán o této trestné činnosti třetích osob zřejmě nedozvěděl,

G = úkon vedl ke ztotožnění osoby a k zproštění zájmu (nezájem) – realizováním úkonu byla ustanovena osoba, vůči níž byl úkon nasazen a jejíž totožnost nebyla zadavateli při vyžadování úkonu prokazatelně známa (např. anonymní SIM karta), přičemž tím, že byla neznámá osoba ustanovena, došlo ke zproštění zájmu v rámci prováděného trestního řízení,

H = úkon vedl ke ztotožnění osoby a k potvrzení zájmu (zájem) – realizováním úkonu byla ustanovena osoba, vůči níž byl úkon nasazen a jejíž totožnost nebyla zadavateli při vyžadování úkonu prokazatelně známa (např. anonymní SIM karta), přičemž tím, že byla neznámá osoba ustanovena, došlo k potvrzení zájmu v rámci prováděného trestního řízení.

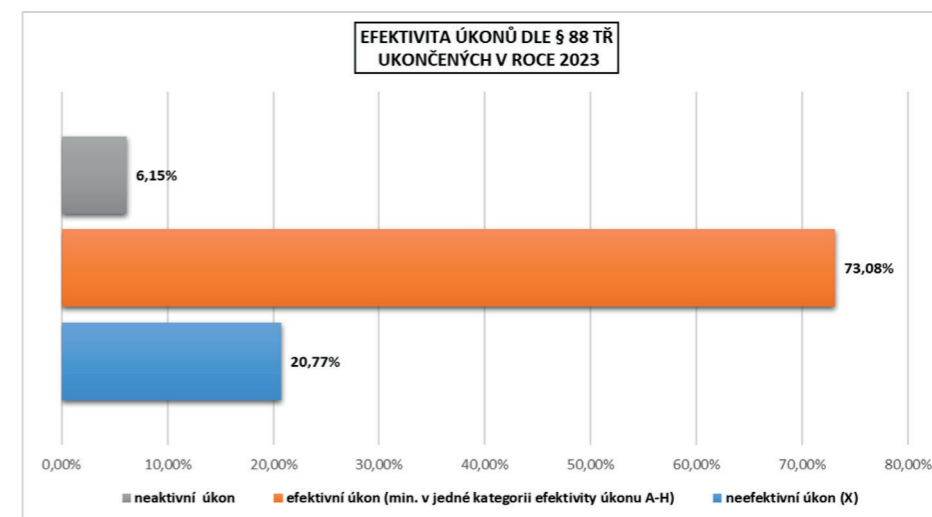
2.5. DOBA TRVÁNÍ ODPOSLECHŮ

Náležitostí příkazu k odposlechu je stanovení doby, po kterou je úkon odposlechu povolen. Délka této doby je trestním řádem stanovena na dobu nezbytně nutnou, nejdéle však na čtyři měsíce s možností opakovaně ji prodloužovat vždy až o další čtyři měsíce. Prodloužení úkonu může nařídít pouze soudce.

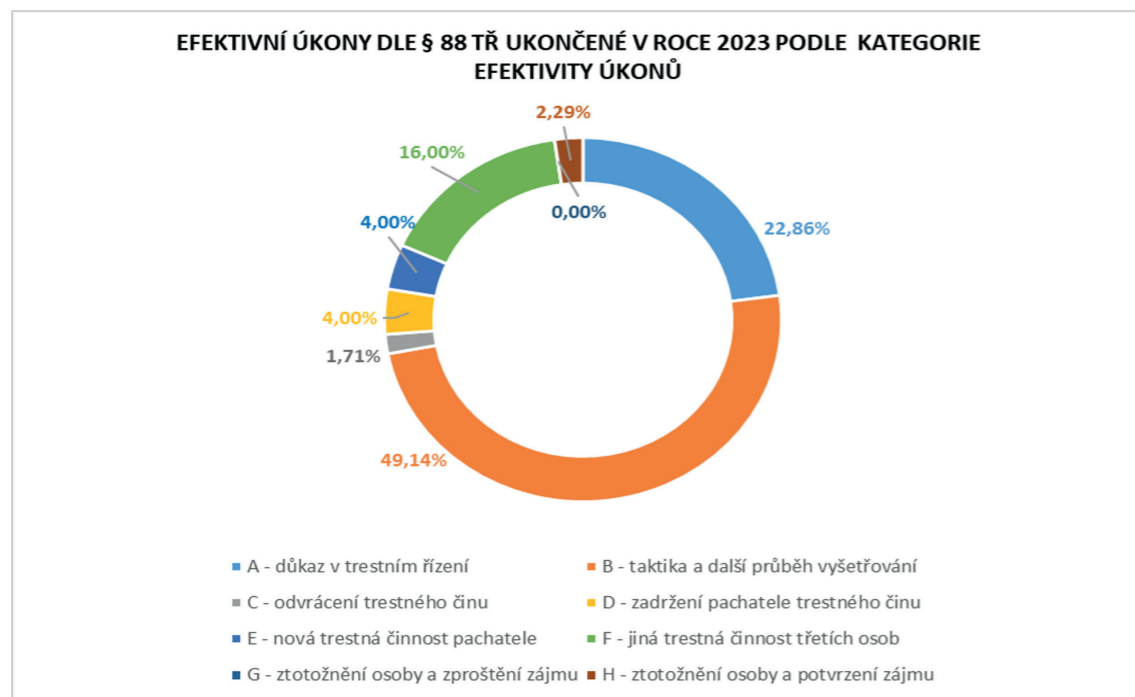
Tabulka č. 8 – Přehled průměrné doby trvání odposlechu, s počtem předčasně ukončených odposlechů

Efektivita úkonů odposlechu	Počet úkonů odposlechu	Průměrná doba trvání realizovaného úkonu odposlechu (dny)	Počet předčasně ukončených úkonů odposlechů
neefektivní úkon (X)	27	100,7	8
efektivní úkon (min. v jedné kategorii efektivity úkonu A-H)	95	171,4	22
neaktivní úkon	8	100,3	2
Celkem	130	152,3	32

Graf č. 5 – Vyhodnocení efektivity úkonů odposlechu

Graf č. 6 – Porovnání úkonů odposlechu podle kategorie efektivity

2.6. TRENDY VE VYUŽÍVÁNÍ ÚKONŮ ODPOSLECHU V RÁMCI TRESTNÍHO ŘÍZENÍ

Z hlediska posouzení vývojových trendů ukončených úkonů odposlechu GIBS, respektive Inspekcí Policie ČR, dříve Inspekcí ministra vnitra, je třeba konstatovat, že GIBS nedisponuje vlastními relevantními údaji o počtech úkonů odposlechu Inspekce ministra vnitra do roku 2011, kdy Inspekce ministra vnitra a později Inspekce Policie ČR začala využívat informační systém MU II provozovaný Policií ČR. Za rok 2006 byla použita data Útvaru zvláštních činností služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR. Od roku 2012 do konce roku 2016 si údaje

zpracovávala sama GIBS na základě podkladů ze specializovaných pracovišť oprávněných subjektů. Od roku 2017 začala také GIBS využívat analyticko-statistický informační systém MU II.

Vývoj počtu ukončených úkonů odposlechu v rámci GIBS (resp. Inspekce ministra vnitra a Inspekce Policie ČR) v letech 2008 až 2023 je znázorněn v následujících tabulkách.

Tabulka č. 9 – Přehled úkonů odposlechu v letech 2008 – 2023

Rok	Počet úkonů odposlechu	Trend oproti předchozímu roku		
2008 (působení I MV)	171	nárůst	28	19,6%
2009 (působení I PČR)	131	pokles	- 40	- 23,4 %
2010 (působení I PČR)	149	nárůst	18	13,7%
2011 (působení I PČR)	230	nárůst	81	54,4%
2012 (působení GIBS)	242	nárůst	12	5,2%
2013 (působení GIBS)	166	pokles	- 76	- 31,4 %
2014 (působení GIBS)	240	nárůst	74	44,6%
2015 (působení GIBS)	116	pokles	- 124	- 51,7%
2016 (působení GIBS)	124	nárůst	8	6,90%
2017 (působení GIBS)	172	nárůst	48	38,70%
2018 (působení GIBS)	123	pokles	-49	-28,49%
2019 (působení GIBS)	64	pokles	-59	-47,97%
2020 (působení GIBS)	91	nárůst	27	42,19%
2021 (působení GIBS)	97	nárůst	6	6,59%
2022 (působení GIBS)	112	nárůst	15	15,46%
2023 (působení GIBS)	130	nárůst	18	16,07%

V roce 2023 byl zaznamenán nárůst počtu úkonů o 16,07 %, a to za celé sledované období ze 112 úkonů na 130 úkonů (nárůst o 18 úkonů).

Tabulka č. 10 – Kategorie úkonů odposlechu v letech 2008 – 2023

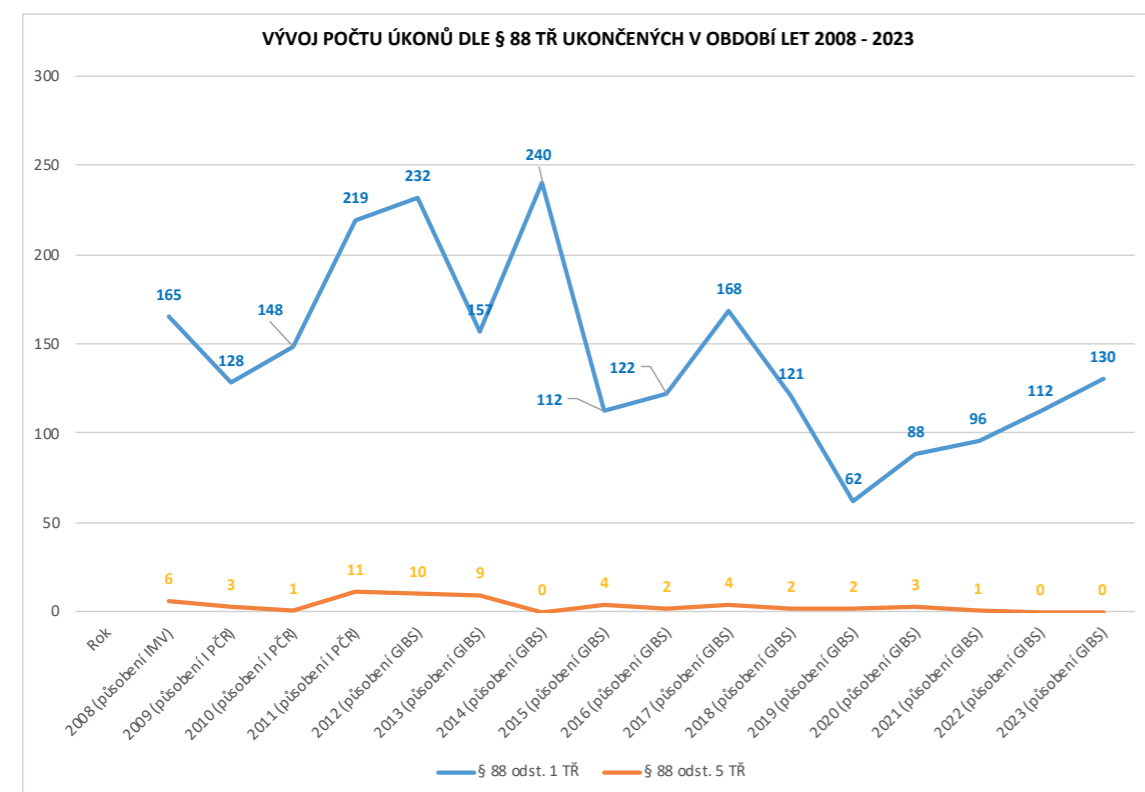
Ukončeno úkonů odposlechu Rok	§ 88 odst. 1 TŘ	Podíl	§ 88 odst. 5 TŘ	Podíl	Celkový součet
2008 (působení I MV)	165	96,5%	6	3,5%	
2009 (působení I PČR)	128	97,7%	3	2,3%	131
2010 (působení I PČR)	148	99,3%	1	0,7%	149
2011 (působení I PČR)	219	95,2%	11	4,8%	230
2012 (působení GIBS)	232	95,9%	10	4,1%	242
2013 (působení GIBS)	157	94,6%	9	5,4%	166
2014 (působení GIBS)	240	100%	0	0%	240
2015 (působení GIBS)	112	96,6%	4	3,4%	116
2016 (působení GIBS)	122	98,4%	2	1,6%	124
2017 (působení GIBS)	168	97,7%	4	2,3%	172
2018 (působení GIBS)	121	98,4%	2	1,6%	123
2019 (působení GIBS)	62	96,9%	2	3,1%	64
2020 (působení GIBS)	88	96,7%	3	3,3%	91
2021 (působení GIBS)	96	98,97%	1	1,03%	97
2022 (působení GIBS)	112	100%	0	0%	112
2023 (působení GIBS)	130	100%	0	0%	130

Při porovnání nasazování úkonů odposlechu z hlediska prvního a pátého odstavce ustanovení § 88 trestního řádu se podíl odposlechných se souhlasem osoby pohyboval v předchozích letech v rozmezí 0 % až 5,4 %. V roce 2021 činil podíl úkonů odposlechných podle ustanovení § 88 odst. 5 trestního řádu na celkovém počtu úkonů 1,03 %. V roce 2023 činil podíl úkonů odposlechných podle ustanovení § 88 odst. 5 trestního řádu na celkovém počtu úkonů 0 %, spolu s roky 2014 a 2022 tak jde o nejnižší počet úkonů za celé sledované období.

S vývojem celkových počtů úkonů odposlechu v jednotlivých letech se u GIBS (respektive Inspekce

ministra vnitra a Inspekce Policie ČR) meziročně pohybovaly také počty úkonů odposlechu prováděných na základě příkazu soudce dle ustanovení § 88 odst. 1 trestního řádu a počty úkonů odposlechu prováděných na základě souhlasu uživatele odposlouchávané stanice dle ustanovení § 88 odst. 5 trestního řádu. Z výše uvedených hodnot nelze vysledovat žádný dlouhodobý trend, lze však konstatovat, že podíl úkonů odposlechu prováděných na základě souhlasu uživatele odposlouchávané stanice dle ustanovení § 88 odst. 5 trestního řádu je vzhledem k celkovému počtu úkonů podle ustanovení § 88 trestního řádu dlouhodobě nízký.

Graf č. 7 – Vývoj počtu úkonů odposlechu v letech 2008- 2023

Graf č. 7 vyjadřuje počty odposlechných v jednotlivých letech. Za poslední roky je patrné, že nelze odhadnout či predikovat konkrétní ucelený vývoj v této oblasti. Konečné počty úkonů odposlechu jsou závislé na mnoha faktorech, jedním z těch zásadních je struktura zpracovávaných trestných činů v daném

roce. Jedním z cílů GIBS je vyhledávat a prověřovat závažnou a skutkově složitou trestnou činnost, která zahrnuje pečlivé a rozsáhlé prověřování, v jehož rámci jsou nasazovány mimo jiné i odposlechy. Jedna či dvě rozsáhlé kauzy s větším počtem pachatelů se tak významně projeví i v tomto přehledu.

3. SLEDOVÁNÍ OSOB A VĚCÍ

3.1. VYUŽÍVÁNÍ ÚKONŮ SLEDOVÁNÍ OSOB A VĚCÍ

Za rok 2023 GIBS ukončila 130 úkonů sledování osob a věcí. Tyto úkony sledování byly nasazeny celkem ve 36 trestních spisech, což představuje v průměru 3,61 úkonů sledování na jeden trestní spis.

V souladu s ustanovením § 158d trestního řádu bylo 63 úkonů technicky a personálně zabezpečeno a provedeno přímo GIBS, 67 úkonů bylo technicky a personálně zabezpečeno a provedeno na základě ustanovení § 9 odst. 2 písm. a) zákona o GIBS jinými oprávněnými subjekty (Policíí ČR a Celní správou ČR).

Tabulka č. 11 – Přehled úkonů sledování v roce 2023

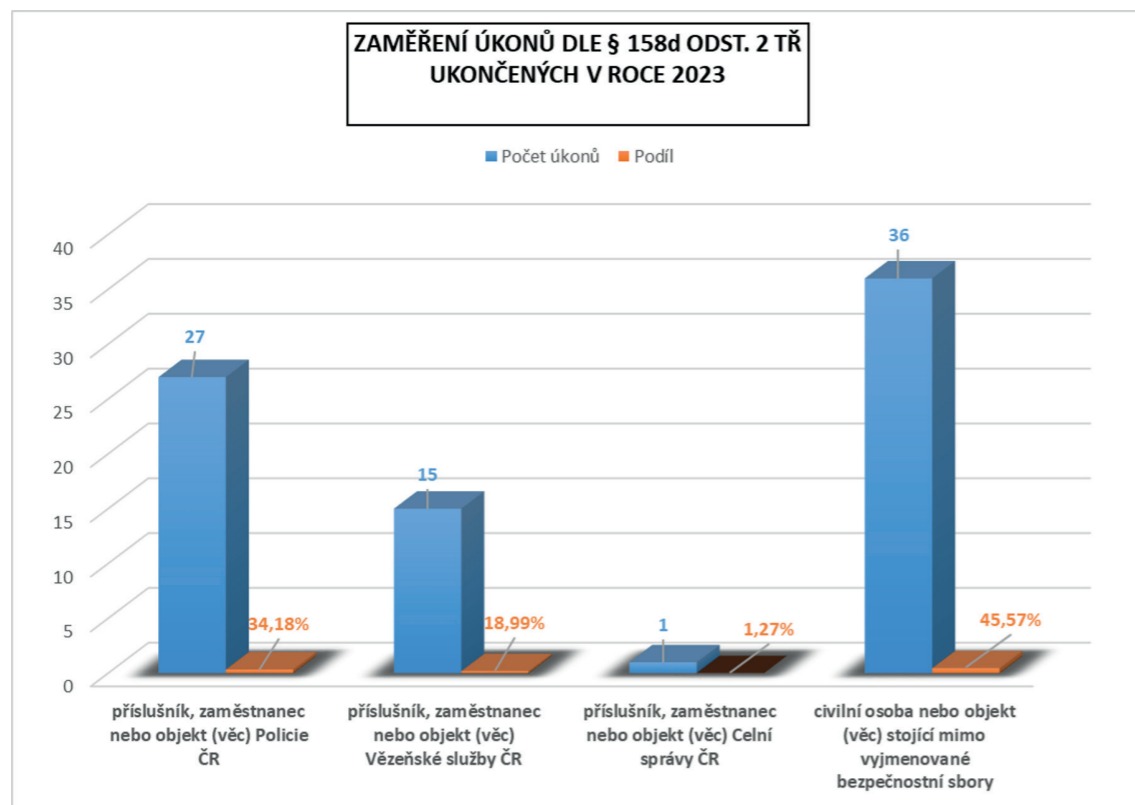
Úkony sledování ukončené v roce 2023	Počet úkonů	Podíl (v %)	Počet trestních spisů s úkony	Průměr úkonů na trestní spis
realizované dle § 158d odst. 2 TR	79	60,77	25	3,16
realizované dle § 158d odst. 3 TR	50	38,46	26	1,92
realizované dle § 158d odst. 6 TR	1	0,77	1	1
Celkem	130	100,00	36*	3,61

*) Poznámka: V některých trestních spisech jsou současně provedeny úkony podle ustanovení § 158d odst. 2 a odst. 3 trestního řádu, proto se nejedná o součet výše uvedených položek, ale o celkový počet trestních spisů s úkony sledování.

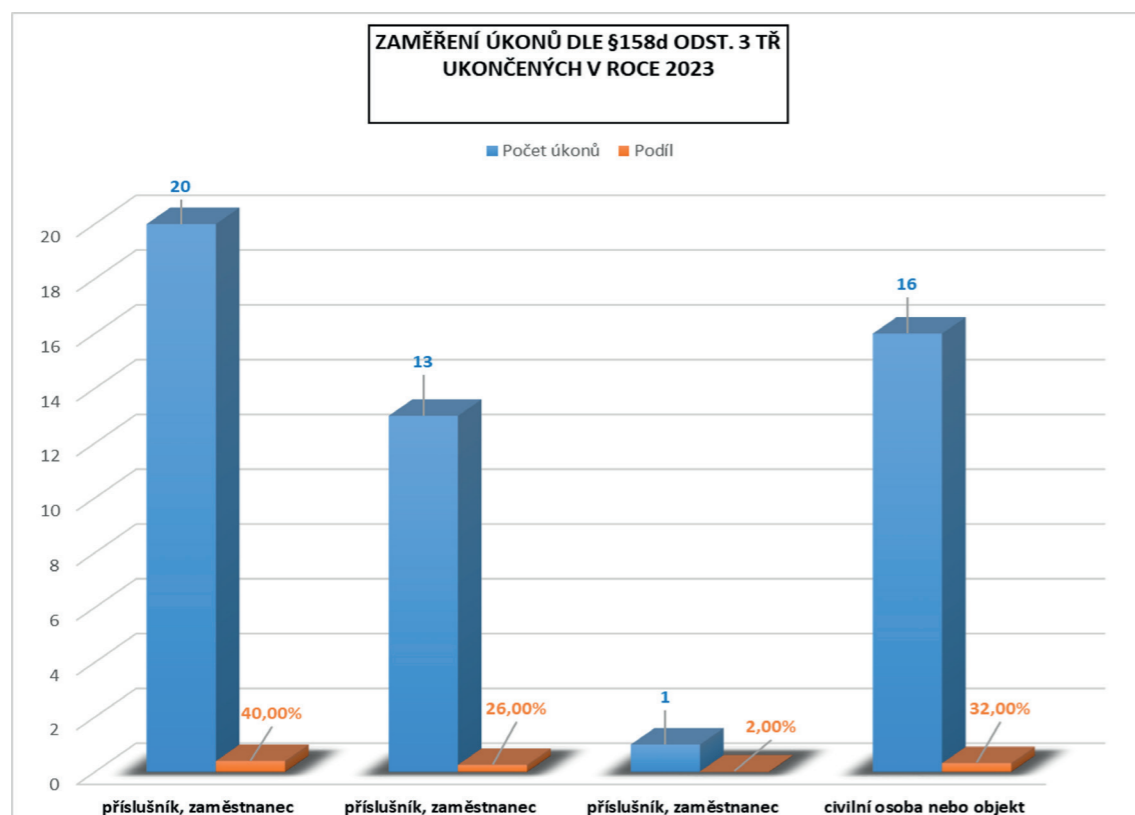
Tabulka č. 12 – Počty úkonů sledování podle zaměření

Zaměření úkonů sledování	§ 158d/2 TR	§ 158d/3 TR	§ 158d/6 TR	Celkem
příslušník, zaměstnanec nebo objekt (věc) Policie ČR	27	20	0	47
příslušník, zaměstnanec nebo objekt (věc) Vězeňské služby ČR	15	13	0	28
příslušník, zaměstnanec nebo objekt (věc) Celní správy ČR	1	1	0	2
civilní osoba nebo objekt (věc) stojící mimo vyjmenované bezpečnostní sbory	36	16	1	53
Celkový součet	79	50	1	130

Graf č. 8 – Porovnání zaměření úkonů sledování dle § 158d odst. 2 trestního řádu

Graf č. 9 – Porovnání zaměření úkonů sledování dle § 158d odst. 3 trestního řádu

3.2. POČTY SLEDOVÁNÍ OSOB A VĚCÍ, SLEDOVÁNÍ OSOB A VĚCÍ SE SOUHLASEM OSOBY, S POVOLENÍM STÁTNÍHO ZÁSTUPCE A S POVOLENÍM SOUDCE

Tabulka č. 13 – Přehled úkonů sledování podle počtu sledovaných osob a počtu trestních spisů (rok 2023 v porovnání s předchozím rokem)

Rok	Počet úkonů sledování ukončených v daném roce	z toho			Počet sledovaných osob	Průměrný počet úkonů sledování na 1 sledovanou osobu	Počet trestních spisů, kde byly realizovány úkony sledování	Průměrný počet úkonů sledování na 1 trestní spis	Celkový počet prověřovaných trestních spisů v daném roce	Poměr spisů s úkony sledování k celkovému počtu prověřovaných spisů
		s povolením státního zástupce (§ 158d odst. 2 TŘ)	s povolením soudce (§ 158d odst. 3 TŘ)	se souhlasem dotčené osoby (§ 158d odst. 6 TŘ)						
2022	184	101 (tj. 54,89%)	82 (tj. 44,57%)	1 (tj. 0,54%)	74	2,49	35	5,26	412	8,50%
2023	130	79 (tj. 60,77%)	50 (tj. 38,46%)	1 (tj. 0,77%)	57	2,28	36	3,61	370	9,73%

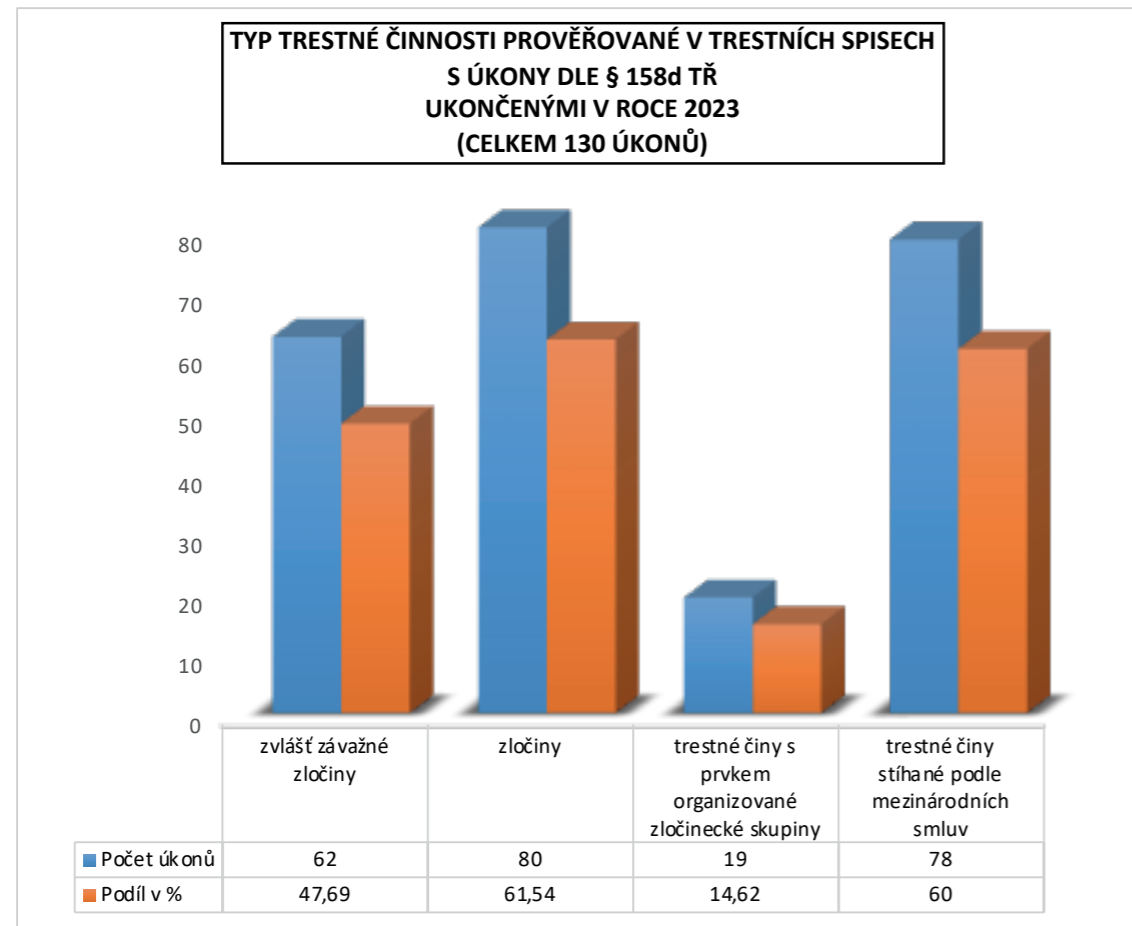
3.3. VYUŽÍVÁNÍ ÚKONŮ SLEDOVÁNÍ U JEDNOTLIVÝCH TYPŮ TRESTNÉ ČINNOSTI

Tabulka č. 14 – Přehled úkonů sledování podle kategorie trestných činů

Typ trestné činnosti prošetřované v trestních spisech s využitými úkony sledování dle § 158d TŘ *)	Počet úkonů sledování dle § 158d odst. 2 TŘ	Podíl z 79 úkonů	Počet úkonů sledování dle § 158d odst. 3 TŘ	Podíl z 50 úkonů	Počet úkonů sledování dle § 158d odst. 6 TŘ	Podíl z 1 úkonů	Celkový součet úkonů sledování dle § 158d TŘ	Podíl z celkových 130 úkonů	Počty trestních spisů, ve kterých byl nasazen úkon odposlech dle § 158d TŘ
zvlášť závažné zločiny	47	59,49%	15	30,00%	0	0,00%	62	47,69%	12
zločiny	57	72,15%	23	46,00%	0	0,00%	80	61,54%	14
trestné činy s prvkem organizované skupiny	14	17,72%	5	10,00%	0	0,00%	19	14,62%	4
trestné činy stíhané podle mezinárodních smluv	54	68,35%	24	48,00%	0	0,00%	78	60,00%	20

*) Poznámka: Jeden úkon může spadat do více uvedených kategorií, proto jsou jednotlivé počty úkonů v konkrétních kategoriích a jejich procentuální vyjádření jen podmožinou úkonů, které nelze počítat (tzn., že jeden úkon může být fakticky zahrnut např. jak v kategorii zločinu, tak také v kategorii trestných činů stíhaných podle mezinárodních smluv).

Graf č. 10 – Porovnání úkonů sledování podle kategorií trestných činů

Ke grafu č. 10:

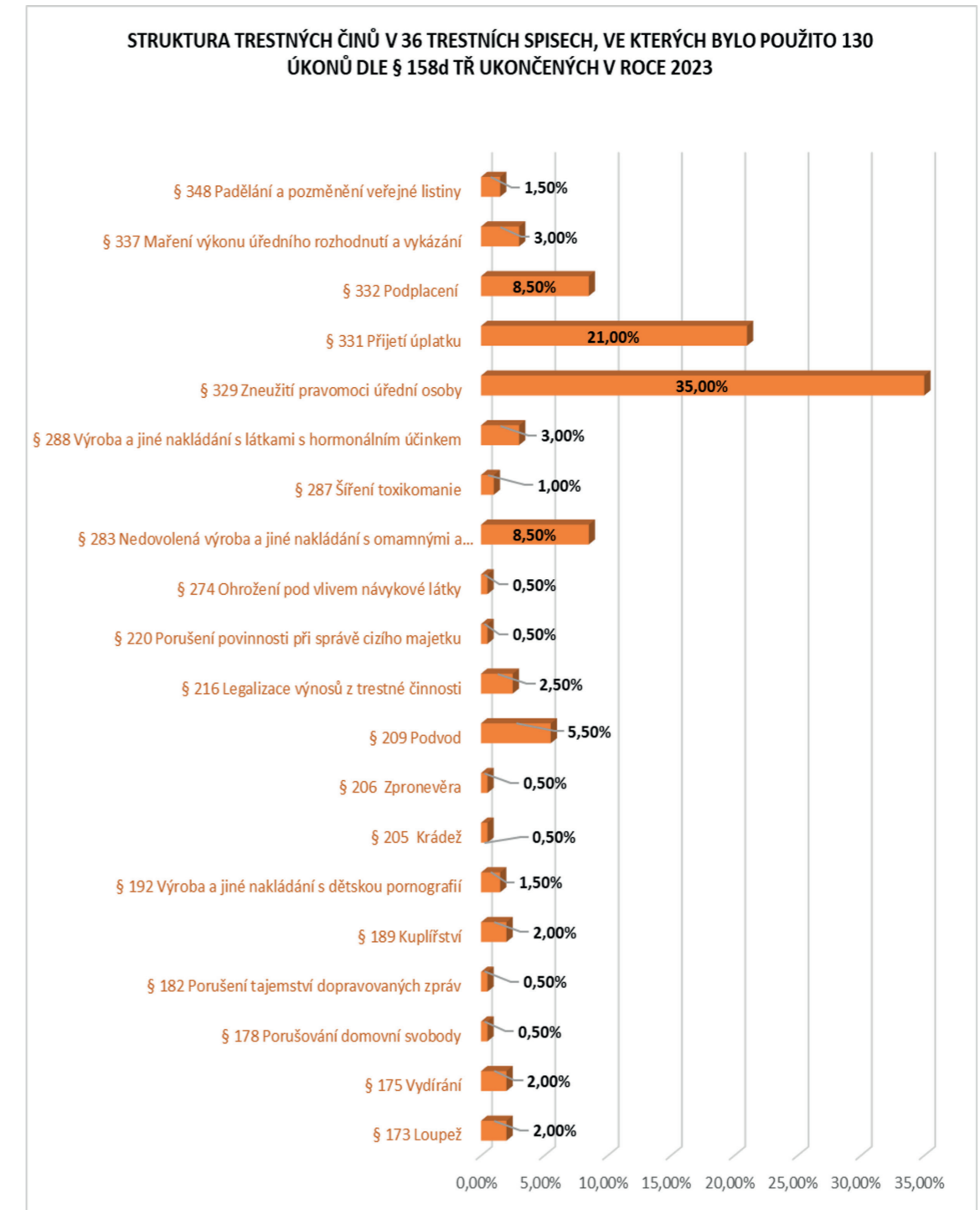
zvlášť závažné zločiny – jedná se o úmyslné trestné činy, za něž trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let

zločiny – všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny

trestné činy s prvkem organizované zločinecké skupiny – trestné činy spáchané ve společenství nejméně tří trestně odpovědných osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbou činností, které je zaměřeno na soustavné páchaní úmyslné trestné činnosti

trestné činy stíhané podle mezinárodních smluv – trestné činy, k jejichž stíhání zavazuje Českou republiku vyhlášená mezinárodní smlouva

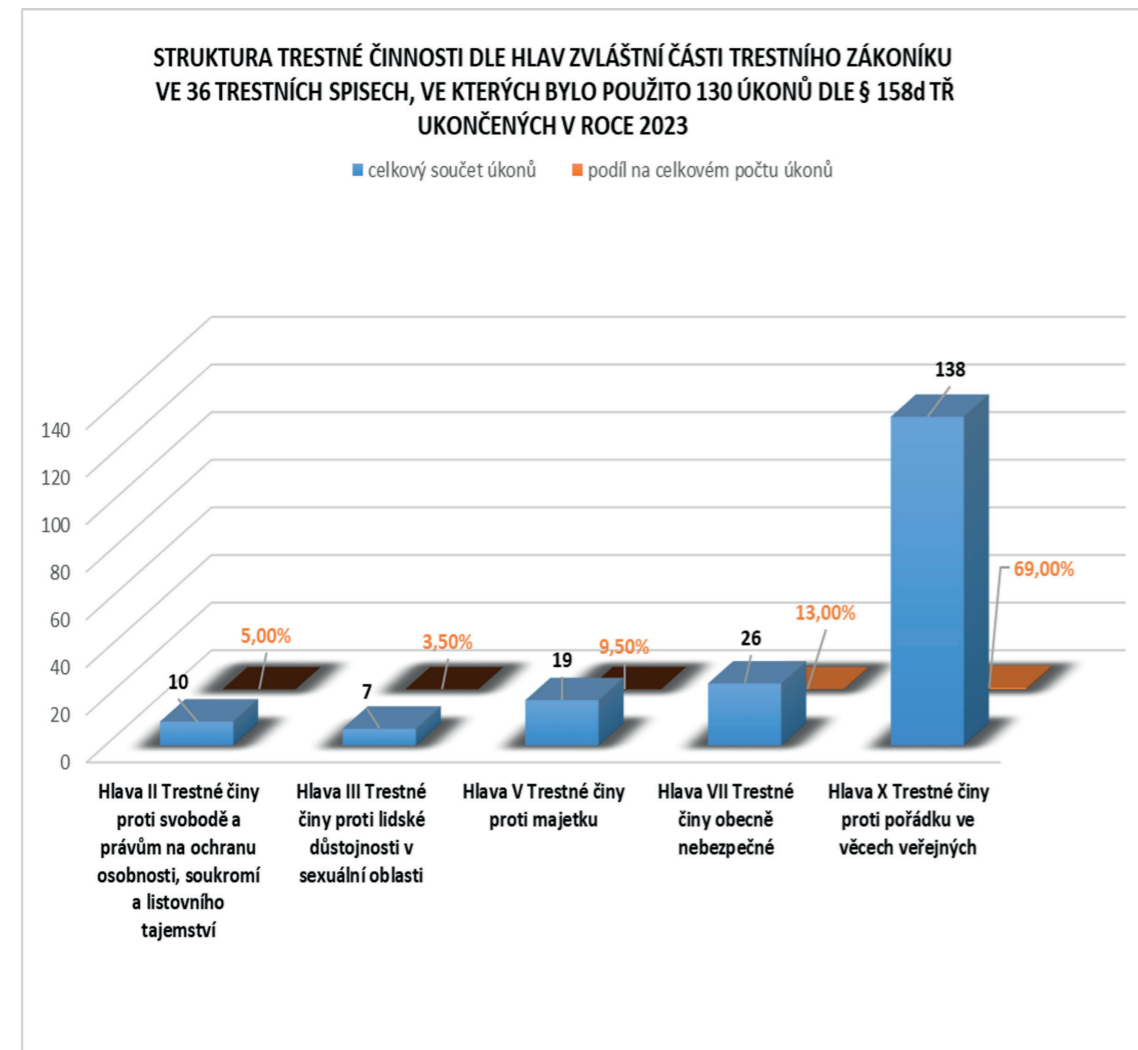
Graf č. 11 – Porovnání úkonů sledování podle jednotlivých druhů trestných činů

Z grafu č. 11 je patrné, že nejfrekventovanější skutkovou podstatou v rámci 130 úkonů sledování byl trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby s podílem 35,00 %. Druhým nejčastějším trestným činem bylo přijetí úplatku s podílem 21,00 %.

Následují trestné činy nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy a trestný čin podplacení, oba s podílem 8,50 % z celkového počtu úkonů sledování.

Graf č. 12 – Porovnání úkonů sledování podle jednotlivých hlav zvláštní části trestního zákoníku

Graf č. 12 vyjadřuje podíl trestných činů v trestních spisech s úkony sledování dle jednotlivých hlav zvláštní části trestního zákoníku. Nejvíce trestných činů bylo spácháno podle Hlavy X – trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, což činilo 69,00 % z celkového počtu úkonů sledování. Tato hlava zahrnuje např. zneužití pravomoci úřední osoby, přijetí úplatku, podplácení. Trestné činy podle Hlavy VII – trestné činy obecně nebezpečné v roce 2023 tvořily 13,00 % z celkového počtu úkonů sledová-

ní. Následuje Hlava V – trestné činy proti majetku s podílem 9,50 % a dále Hlava II - trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství s podílem 5,00 %. V nejmenším počtu jsou zastoupeny trestné činy podle Hlavy III – trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti s podílem 3,50 % z celkového počtu 130 úkonů sledování. Do této kategorie patří např. trestný čin vydírání, porušení domovní svobody či porušení tajemství dopravovaných zpráv.

3.4. VYHODNOCENÍ EFEKTIVITY ÚKONŮ SLEDOVÁNÍ V RÁMCI TRESTNÍHO ŘÍZENÍ

Vyhodnocení efektivity úkonů sledování realizovaných dle ustanovení § 158d trestního řádu závisí na úspěšnosti použití těchto úkonů. Je vyjádřením toho, zda úkon přispěl či nepřispěl ke splnění účelu trestního řízení.

Tabulka č. 15 – Přehled úkonů sledování podle stavu fáze realizace

Stav fáze realizace úkonů sledování	§ 158d/2 TŘ	§ 158d/3 TŘ	§ 158d/6 TŘ	Celkem § 158d TŘ
A – aktivní úkon	72	47	1	120
N – neaktivní úkon	7	3	0	10
Celkový součet	79	50	1	130

K tabulce č. 15:

A = aktivní (realizovaný) úkon je takový úkon, který byl aktivován (zahájen, nasazen) ze strany specializovaného pracoviště a byly jím zjištěny (zaznamenány) informace.

N = neaktivní (realizovaný) úkon je takový úkon, který byl realizován (s nasazením sil a prostředků specializovaného pracoviště), ale nebyly pořízeny žádné záznamy pro trestní řízení (např. zájmová osoba se nezdržovala na území České republiky apod.).

Pouze u úkonů sledování, které byly realizovány a byly aktivní (tj. 120 úkonů sledování), se dále vyhodnocuje vlastní efektivita úkonu se zaměřením na zjištění, jaký měl daný úkon přínos pro trestní řízení. Pokud byl úkon neaktivní nebo nerealizovaný, tedy fakticky se neuskutečnil, nelze přínos pro trestní

řízení dovodit. Z následující tabulky č. 16 vyplývá, že 19 úkonů sledování z celkového počtu 120 aktivních úkonů bylo v roce 2023 neefektivních, tedy že informace zjištěné sledováním nebyly nijak využity pro trestní řízení.

Tabulka č. 16 – Přehled efektivity úkonů sledování

Efektivita úkonů sledování	§ 158d/2 TŘ	§ 158d/3 TŘ	§ 158d/6 TŘ	Celkem § 158d TŘ
X	13	6	0	19
A	3	5	0	8
AB	8	1	0	9
ABCDEF	1	0	0	1
ABD	3	1	0	4
ABDE	1	1	0	2
ABDEF	1	1	0	2
ABDF	1	0	0	1
ABE	1	0	0	1
ABEF	1	0	0	1
ACDEF	1	0	0	1
AE	0	1	0	1
ABF	0	4	0	4
AF	2	0	0	2

Efektivita úkonů sledování	§ 158d/2 TŘ	§ 158d/3 TŘ	§ 158d/6 TŘ	Celkem § 158d TŘ
B	28	17	1	46
BD	4	0	0	4
BDF	1	0	0	1
BFH	1	0	0	1
BE	0	6	0	6
BEF	0	1	0	1
BF	0	1	0	1
D	2	0	0	2
E	0	2	0	2
Součet aktivních úkonů	72	47	1	120
neaktivní úkon	7	3	0	10
Celkový součet	79	50	1	130

K tabulce č. 16:

Legenda k vyhodnocení efektivitu úkonu (kromě volby X lze ostatní volby A – H vzájemně libovolně kombinovat):

X = neefektivní úkon – úkonem zjištěné informace nebyly/nejsou/nebudou nijak využity, tzn., nebyly zjištěny informace, které by byly nějakým způsobem využitelné,

A = informace byly/jsou/budou využity jako důkaz v trestním řízení – získané informace sloužily/slouží/mohou sloužit jako důkaz v rámci prováděného trestního řízení,

B = informace využity pro taktiku a další průběh vyšetřování – získané informace byly/jsou/mohou být důležité pro taktiku a další průběh vyšetřování v rámci prováděného trestního řízení,

C = informace využity k odvrácení trestného činu – získané informace úspěšně napomohly/napomohou odvrátit spáchání (přípravy, pokusu, dokonání) trestného činu,

D = informace využity k zadržení pachatele trestné činnosti – získané informace úspěšně vedly/vedou/budou vést k zadržení pachatele trestné činnosti,

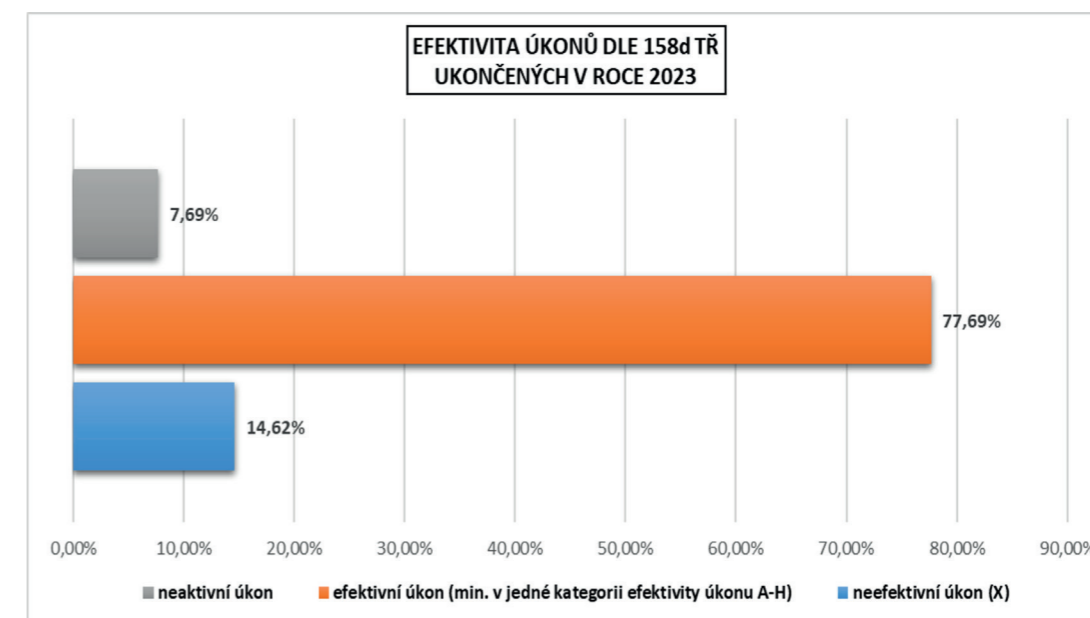
E = nová trestná činnost pachatele – úkonem byly získány informace o jiné trestné činnosti pachatele, která vůbec nebyla předmětem prováděného trestního řízení, bez provedení úkonu by se policejní orgán o této nové trestné činnosti pachatele zřejmě nedozvěděl,

F = zjištěna jiná trestná činnost třetích osob – úkonem byla zjištěna jiná trestná činnost třetích osob, které vůbec nebyly předmětem prováděného trestního řízení, bez provedení úkonu by se policejní orgán o této trestné činnosti třetích osob zřejmě nedozvěděl,

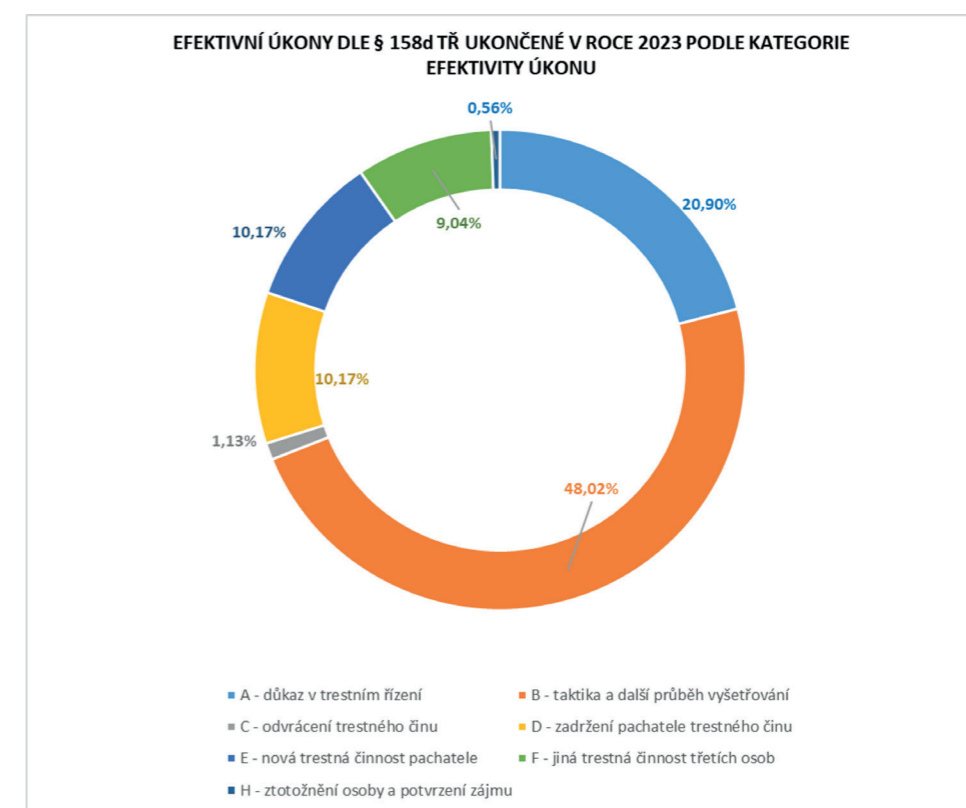
G = úkon vedl ke ztotožnění osoby a k zproštění zájmu (nezájem) – realizováním úkonu byla ustanovena osoba, vůči níž byl úkon nasazen a jejíž totožnost nebyla zadavateli při vyžadování úkonu prokazatelně známa (např. anonymní SIM karta), přičemž tím, že byla neznámá osoba ustanovena, došlo ke zproštění zájmu v rámci prováděného trestního řízení,

H = úkon vedl ke ztotožnění osoby a k potvrzení zájmu (zájem) – realizováním úkonu byla ustanovena osoba, vůči níž byl úkon nasazen a jejíž totožnost nebyla zadavateli při vyžadování úkonu prokazatelně známa (např. anonymní SIM karta), přičemž tím, že byla neznámá osoba ustanovena, došlo k potvrzení zájmu v rámci prováděného trestního řízení.

Graf č. 13 – Vyhodnocení efektivitu úkonů sledování

Graf č. 14 – Porovnání úkonů sledování podle kategorie efektivitu

Trestní řízení je dynamický proces, který nelze předem předvídat a je nutné shromažďovat informace jak ve prospěch, tak i v neprospěch podezřelých osob. Je běžné, že jakýkoliv úkon v trestním řízení nemusí mít následně důkazní hodnotu či být nosite-

lem relevantních informací. Zpravidla se úkon týká speciálního subjektu, který má znalosti a zkušenosti z oblasti trestního řízení, forem a metod kriminalistiky, operativně pátrací činnosti a mnohdy dokáže přizpůsobit své chování předpokládaným situacím.

3.5. TRENDY VE VYUŽÍVÁNÍ ÚKONŮ SLEDOVÁNÍ V RÁMCI TRESTNÍHO ŘÍZENÍ

Z hlediska posouzení vývojových trendů ukončených úkonů sledování GIBS, respektive Inspekcí Policie ČR, dříve Inspekcí ministra vnitra, je třeba konstatovat, že GIBS nedisponuje vlastními relevantními údaji o počtech úkonů sledování Inspekce ministra vnitra do roku 2011, kdy Inspekce ministra vnitra a později Inspekce Policie ČR začala využívat informační systém MU II provozovaný Policií ČR. Od roku 2012 do konce roku 2016 si údaje

zpracovávala sama GIBS na základě podkladů ze specializovaných pracovišť oprávněných subjektů. Od roku 2017 začala GIBS využívat analyticko-statistický informační systém MU II.

Vývoj počtu ukončených úkonů sledování v rámci GIBS (resp. Inspekce ministra vnitra a Inspekce Policie ČR) v letech 2008 - 2023 je znázorněn v následujících tabulkách.

Tabulka č. 17 – Přehled úkonů sledování v letech 2008 - 2023

Rok	Počet úkonů odposlechu	Trend oproti předchozímu roku		
2008 (působení I MV)	147	nárůst	44	42,70%
2009 (působení I PČR)	159	nárůst	12	8,20%
2010 (působení I PČR)	199	nárůst	40	25,20%
2011 (působení I PČR)	237	nárůst	38	19,10%
2012 (působení GIBS)	216	pokles	-21	-8,9%
2013 (působení GIBS)	236	nárůst	20	9,30%
2014 (působení GIBS)	201	pokles	-35	-14,8%
2015 (působení GIBS)	192	pokles	-9	-4,5%
2016 (působení GIBS)	130	pokles	-62	-32,30%
2017 (působení GIBS)	258	nárůst	128	98,50%
2018 (působení GIBS)	152	pokles	-106	-41,08%
2019 (působení GIBS)	110	pokles	-42	-27,63%
2020 (působení GIBS)	199	nárůst	89	80,91%
2021 (působení GIBS)	207	nárůst	8	4,02%
2022 (působení GIBS)	184	pokles	-23	-11,11%
2023 (působení GIBS)	130	pokles	-54	-29,35%

V roce 2022 byl oproti předchozímu roku zaznamenán pokles o 11,11% úkonů sledování. V roce 2023 došlo k poklesu počtu úkonů sledování o 29,35%.

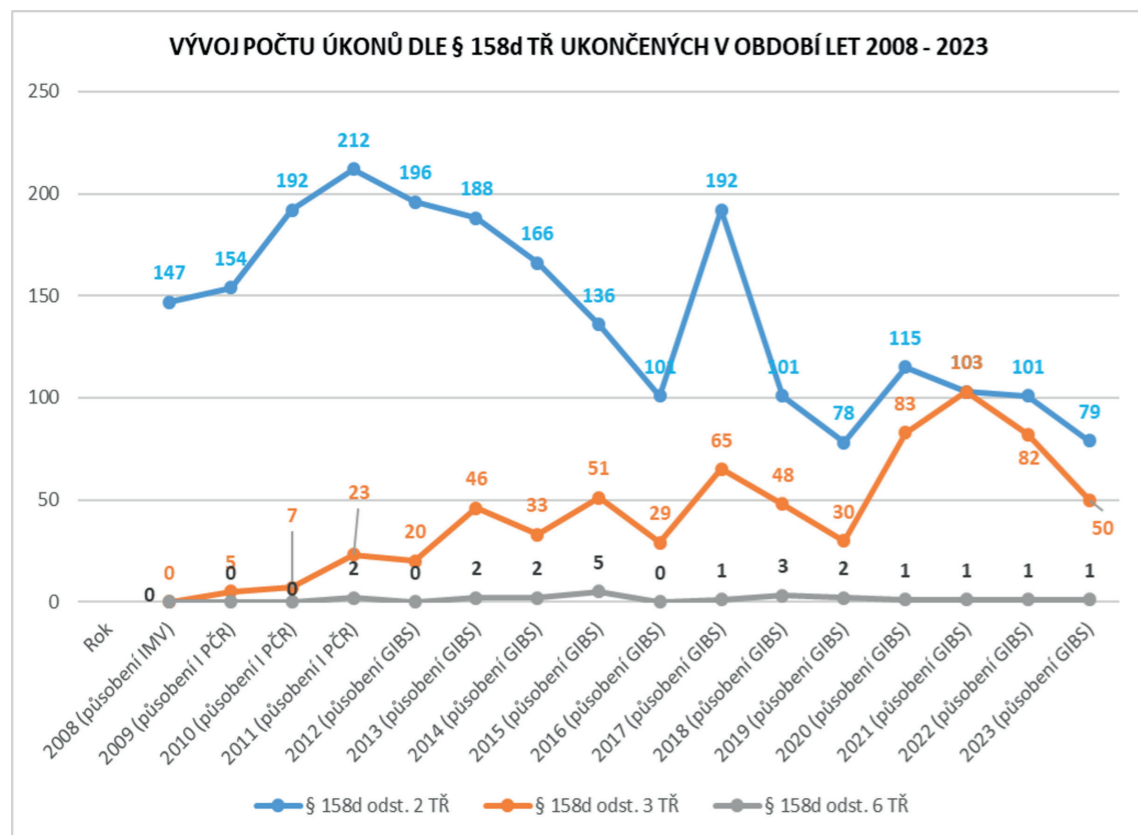
Tabulka č. 18 – Přehled úkonů sledování v letech 2008 – 2023

Ukončeno úkonů odposlechu Rok	§ 158d odst. 2 TŘ	Podíl (v %)	§ 158d odst. 3 TŘ	Podíl (v %)	§ 158d odst. 6 TŘ	Podíl (v %)	Celkový součet
2008 (působení I MV)	147	100	0	0	0	0	147
2009 (působení I PČR)	154	96,9	5	3,1	0	0	159
2010 (působení I PČR)	192	96,5	7	3,5	0	0	199
2011 (působení I PČR)	212	89,5	23	9,7	2	0,8	237
2012 (působení GIBS)	196	90,7	20	9,3	0	0	216
2013 (působení GIBS)	188	79,7	46	19,5	2	0,8	236
2014 (působení GIBS)	166	82,6	33	16,4	2	1	201
2015 (působení GIBS)	136	70,8	51	26,6	5	2,6	192
2016 (působení GIBS)	101	77,7	29	22,3	0	0	130
2017 (působení GIBS)	192	74,4	65	25,2	1	0,4	258
2018 (působení GIBS)	101	66,5	48	31,6	3	1,9	152
2019 (působení GIBS)	78	70,9	30	27,3	2	1,8	110
2020 (působení GIBS)	115	57,8	83	41,7	1	0,5	199
2021 (působení GIBS)	103	49,8	103	49,8	1	0,5	207
2022 (působení GIBS)	101	54,9	82	44,6	1	0,5	184
2023 (působení GIBS)	79	60,8	50	38,5	1	0,8	130

Nejvíce úkonů sledování bývá vyžadováno GIBS podle ustanovení § 158d odst. 2 trestního řádu na základě písemného povolení státního zástupce, v roce 2023 bylo ukončeno 79 úkonů sledování (60,8 %) zahájených na základě povolení státního zástupce, v 50 ukončených případech byl úkon

sledování zahájen na základě předchozího povolení soudce (38,5 %). Nejméně úkonů sledování bývá již tradičně vyžadováno GIBS podle ustanovení § 158d odst. 6 trestního řádu na základě souhlasu dotčené osoby, v roce 2023 byl ukončen jeden úkon sledování vyžadovaný tímto způsobem. (0,8 %).

Graf č. 15 – Vývoj počtu úkonů sledování v letech 2008 – 2023

Obdobně jako v případě odposlechnů je také z počtu nasazených úkonů sledování za poslední roky obtížné predikovat ucelený vývoj. Konečné počty úkonů

jsou závislé na různých faktorech, přičemž jedním z těch zásadních je především struktura zpracovávaných trestných činů v daném roce.

4. ZÁVĚR

Hlavním cílem této Analýzy je vyhodnotit použití úkonů odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu dle ustanovení § 88 trestního řádu a úkonů sledování osob a věcí dle ustanovení § 158d trestního řádu ukončených v roce 2023 a na základě takového vyhodnocení poskytnout data a informace nezbytné pro kontrolu činnosti GIBS. Dodržování zákonných limitů je garantováno jasným právním rámcem vytýčeným zejména Ústavou ČR, Listinou základních práv a svobod, Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv, zákonem o GIBS, trestním zákoníkem a trestním řádem. Ze strany GIBS je kladen velký důraz na to, aby byly úkony průběžně a kvalitně vyhodnocovány a aby bylo posouzeno, zda i nadále trvají důvody, které vedly k jejich nasazení. Stávající právní úprava v oblasti používání úkonů odposlechu a úkonů sledování odpovídá evropskému standardu. Kombinace kontrolních mechanismů je dostatečnou zárukou dodržování zákonnosti v oblasti používání těchto úkonů.

Zásadní význam má v platné právní úpravě prvek veřejné kontroly ze strany Poslanecké sněmovny

Parlamentu ČR, která k tomuto účelu zřídila Kontrolní komisi.

GIBS využívá úkony odposlechu a úkony sledování na základě zákonných zmocnění v souladu s právními předpisy, v přiměřené míře, s dostatečnou efektivitou a s minimálním zásahem do lidských práv a důstojnosti osob.

V oblasti použití úkonů odposlechu a záznamu nelze predikovat vývoj, velice záleží na konkrétních trestních řízeních, které GIBS vede. Úkony se využívají až v případě, že informace, které jsou důležité pro trestní řízení, nelze zjistit žádným jiným způsobem. Vývoj počtu nasazovaných odposlechnů vykazuje za posledních 5 let mírný nárůst, nejsou zde však patrné žádné významné výkyvy, jak tomu bylo v předcházejících letech. Naopak v oblasti využívání institutu sledování osob a věcí za poslední 2 roky počet spíše klesá.

Seznam zkratk

GIBS	Generální inspekce bezpečnostních sborů
I MV	Inspekce ministra vnitra
I PČR	Inspekce Policie České republiky
TČ	trestný čin
TR	trestní řád
TZ	trestní zákoník

